

АКАД. ТОМЕ СЕРАФИМОВСКИ – БИБЛИОГРАФИЈА (1956 – 2016)

***ДЕЛА ИЗЛОЖЕНИ ВО МУЗЕИ, ГАЛЕРИИ И ЈАВНИ УМЕТНИЧКИ ЗБИРКИ
WORKS EXHIBITED IN MUSEUMS, GALLERIES AND IN PUBLIC COLLECTIONS***

- The Queen's Gallery at Buckingham Palace (Prince Charles' Collection) in London, Great Britain
- Parliament of the Republic of Macedonia in Skopje
- Government of the Republic of Macedonia in Skopje
- The Vatican Library
- Writers' Association Museum in Las Palmas, Gran Canaria
- Silvio Berlusconi's Private Collection in Rome, Italy
- Macedonian Cultural Centre in Perth, Australia
- Cyril and Methodius Foundation in Sofia, Bulgaria
- Memorial House of Đura Jakšić in the quarter of Skadarlija, Belgrade, Serbia
- Festival Centre Gallery in Varna, Bulgaria
- Memorial House of Edvard Kardelj in Ljubljana, Slovenia
- Public Library in Karlovac, Croatia
- Mostar City Museum, Bosnia and Herzegovina;
- National Museum in Valjevo, Serbia;
- Hôtel de Massa, French Writers' Association (Society of Men of Letters of France) Paris, France
- Hall of Fame in the Macedonian Academy of Sciences and Arts in Skopje
- City Museum in Đakovo, Croatia
- Catholic Cathedral of the Sacred Heart of Jesus in Skopje, Macedonia
- Catholic churches of Ss. Cyril and Methodius and of St. Benedict in Ohrid, Macedonia
- Library of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Zagreb, Croatia
- Fine Arts Collection of the Serbian Academy of Sciences and Arts in Belgrade, Serbia
- Museum of Modern Art in Skopje, Macedonia
- Macedonian National Theatre in Skopje, Macedonia
- Foyer of the Drama Theatre in Skopje, Macedonia
- Rector's Office at the Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Macedonia
- Multimedia Centre in Veles, Macedonia
- Basilica of San Clemente in Rome, Italy
- Fine Arts Collection of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Zagreb, Croatia
- Archbishopric of the Macedonian Orthodox Church in Skopje, Macedonia
- Iustinianus Primus Faculty of Law, Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Macedonia
- St. Clement of Ohrid Faculty of Theology in Skopje, Macedonia
- Embassy of Ukraine in the Republic of Macedonia, Skopje, Macedonia
- Saint Clement of Ohrid National and University Library in Skopje, Macedonia

- The Macedonian Academy of Sciences and Arts, Sculpture's Garden called A Gift for Eternity, collection of sculptures and drawings by academician Tome Serafimovski, Skopje
- Church of the Holly Apostle Thomas, in Pula, Croatia
- The Museum of National Theatre in Belgrade, Serbia
- The Scientific and literary center the House of Urania – The Macedonian Academy of Sciences and Arts, in Ohrid
- Reading Room – Library Slavko Janevski, Municipality Centre, Skopje
- Reading Room – Library Aco Shopov, Municipality Centre, Skopje
- Library Atso Shopov, Municipality Centre, Skopje
- Art collection of the Montenegrin Academy of Sciences and Arts, Podgorica etc.
- Society of Macedonian Writers, Skopje

МЕМОРИЈАЛНИ СПОМЕНИЦИ MONUMENTS AND MEMORIALS

1966. *The Patriot Vladimir Gortan*, bronze memorial bust in the schoolyard of the Vladimir Gortan School in Rijeka, Croatia; height with pedestal: 200 cm.
1971. *Kiril Pejchinovikj Tetoets*, bronze monument in Tetovo, Macedonia; dimensions: 265 x 70 x 75 cm.
1974. *The Macedonian Korab Partisan Detachment*, bronze memorial in Novo Selo near Gostivar, Macedonia; dimensions: 300 x 1, 000 cm.
1974. *Before the Firing Squad*, bronze sculpture in Leunovo near Gostivar, Macedonia; height: 250 cm.
1975. *Iloj Anteski Smok*, bronze sculpture in Tetovo, (Macedonia; height: 250 cm.
1976. *To the Miners of Silex*, seated bronze figure in Kratovo, Macedonia; height: 200 cm.
1979. *Rafael Alberti*, bronze memorial placed in 1994 in the Atlantis Park of Poetry in Garachico, Tenerife, Canary Islands; dimensions: 40 x 30 x 30 cm.
1982. *Vera Jotsikj, National Hero*, bronze sculpture in Makedonska Kamenitsa, Macedonia; height: 240 cm.
1984. *Josip Broz Tito*, bronze memorial bust in the gardens of the Museum of the Communist Party of Macedonia in Tetovo, Macedonia; height with pedestal: 220 cm.
1984. *To the Macedonian Miners*, bronze sculpture in Makedonska Kamenitsa, Macedonia; height: 320 cm.
1985. *Breaching*, bronze monument on the bridge over the river Korana in Karlovac, Croatia; height: 280 cm.
1985. *Academician Mihajlo Apostolski*, bronze memorial bust at the Butel City Cemetery in Skopje, Macedonia; height with pedestal: 200 cm.
1986. *Cow*, sculpture in white cement and ground mortar at the Karlovac Dairy, Croatia; height: 200

cm.

1987. *Lazar Kolishevski*, bronze memorial bust at the Butel City Cemetery in Skopje, Macedonia; height with pedestal: 200 cm.
1989. *The Holy Brothers Cyril and Methodius*, bronze monument in Ohrid, Macedonia; dimensions: 530 x 210 x 230 cm.
1998. *Mother Teresa*, bronze monument in Skopje, Macedonia; height: 260 cm.
1998. *Mother Teresa*, bronze monument, replica of the monument in Skopje, erected in Nuremberg, Germany in 1999; height: 260 cm.
2001. *Kocho Ratsin*, bronze monument in Veles, Macedonia; height: 270 cm.
2002. *Hands of Friendship*, bronze monument erected in Nuremberg, Germany in 2007; dimensions: 190 x 300 cm.
2002. *Milton Manaki*, bronze monument in Bitola, Macedonia; height: 350 cm.
2002. *Academician Dimitar Mitrev*, bronze memorial at the Butel City Cemetery in Skopje, Macedonia; height with pedestal: 200 cm.
2003. *Skopje 1963*, bronze monument marking the 40th anniversary of the catastrophic earthquake, Skopje, Macedonia; dimensions: 230 x 400 cm.
2004. *Symphony of Peace*, bronze monument on Freedom Square in Skopje, Macedonia; height: 300 cm.
2005. *The Holy Brothers Cyril and Methodius*, bronze monument in the Cyril and Methodius Park in Belgrade, Serbia; height: 400 cm.
2005. *President Boris Trajkovski*, bronze memorial bust at the Butel City Cemetery in Skopje, Macedonia; height with pedestal: 200 cm.
2005. *President Boris Trajkovski*, bronze memorial bust erected in front of the Boris Trajkovski Sports Arena in Skopje, Macedonia, in 2009; height with pedestal: 200 cm.
2006. *St. Clement of Ohrid*, bronze monument on St. Clement of Ohrid Square in Ohrid, Macedonia; height: 500 cm.
2006. *Panko Brashnarov*, bronze memorial bust in front of the Municipal Council in Veles, Macedonia; height: 180 cm.
2007. *Archbishop Dositheus*, bronze monument in front of the Synodal Church of St. Clement of Ohrid in Skopje, Macedonia; height: 320 cm.
2007. *Petre Prlichko*, bronze memorial bust in Veles, Macedonia; height with pedestal: 200 cm.
2007. *Taras Shevchenko*, bronze memorial bust erected in Skopje, Macedonia, in 2009; height with pedestal: 200 cm.
2008. *Ljudevit Gaj*, bronze half-length figure, Ljudevit Gaj Street in Zagreb, Croatia; height with pedestal: 220 cm.
2008. *Mother Teresa*, bronze monument in the Vatican; height: 290 cm.
2008. *Mother Teresa*, bronze monument, replica of the monument from the Vatican, Zagreb,

Croatia; height: 290 cm.

2009. *Kocho Ratsin*, bronze memorial bust in Samobor, Croatia; height with pedestal: 200 cm.

2010. *Slavko Janevski*, bronze monument placed in the centre of Skopje; height: 250 cm.

2010. *Mother Teresa*, bronze monument, replica of the monument in Vatican, in front of the Church of Our Lady of the Sea, in Pula, Croatia; height: 290cm.

2010. *St. Clement of Ohrid*, bronze monument erected across the Synodal Church of St. Clement of Ohrid in Skopje, Macedonia; height: 450 cm.

2011. *Krste Misirkov*, bronze monument in the Skopje city centre; height: 490 cm.

2011. *St. Naum of Ohrid the Miracle Worker*, bronze monument in the centre of Ohrid, Macedonia; height: 500 cm.

2011. *The Holy Brothers Cyril and Methodius*, bronze figure in Roch in Istria, Croatia; height with pedestal: 200 cm.

2011. *Blazhe Koneski*, marble monument in front of the Macedonian Academy of Arts and Sciences in Skopje, Macedonia; height with pedestal: 350 cm.

2012. *St. The Apostle Paul*, bronze monument in relief in front of the Cathedral "St. Apostle Paul" in Pula, Croatia.

2012. *St. Naum the Miracle-Worker*, bronze monument in the garden of the Cathedral church "St. Trinity" in Radovis, Macedonia, height with the pedestal: 310 cm.

2012. *George Pulevski*, bronze monument in the Memorial-Museum of the Macedonian Renaissances in vil. Galicnik, Macedonia, height with the pedestal: 200 cm.

САМОСТОЈНИ ИЗЛОЖБИ SOLO EXHIBITIONS

1956. Gostivar, The Great Hall of the City Trade Union: *Oils on Canvas, Sculptures and Drawings*. First solo exhibition (July);

1965. Rijeka, Army Hall Gallery: *Sculptures and Drawings* (May–June);

1967. Paris, Gallery of the Yugoslav Cultural Centre: *Serafimovski: Prints / Serafimovski – Art Graphique*, Club de L'Ambassade Yougoslavie (April);

1974. Skopje, Culture and Information Centre: *Tome Serafimovski – Macedonian Enlightenment: Sculptures and Drawings* (January–February);

1974. Delchevo, Cultural Centre (Days of the Gotse Delchev Festival): *Sculptures and Drawings: Macedonian Enlightenment* (May);

1975. Belgrade, Gallery of the Army Hall: *Tome Serafimovski – Macedonian Enlightenment: Sculptures and Drawings* (October–November);

1976. Ohrid, Gallery of the Cultural Centre (on the occasion of *Prlichev's Orations*): *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings* (February);

1981. Ohrid, Serafim Gallery (Formal Opening): *Sculptures and Drawings* (June–August);

1982. Belgrade, Gallery of the Vračar Cultural Centre: *Tome Serafimovski: Sculptures and*

- Drawings* (June);
1983. Karlovac, Zorin-dom Gallery: *Serafimovski: Macedonian Enlightenment* (November–December);
1986. Karlovac, City Gallery: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings* (May);
1986. Mostar, Haji Meji's Mosque (Mostar Summer Festival): *Serafimovski: Macedonian Enlightenment* (July–August);
1987. Belgrade, Đura Jakšić's Memorial House (Skadarlija): *Tome Serafimovski – Modern Portrait: Sculptures* (April);
1987. Karlovac, Zorin-dom Gallery: *Tome Serafimovski – Modern Portraits: Sculptures* (May);
1987. Skopje, Daut Pasha Hammam Gallery: *Tome Serafimovski – Modern Portrait: Sculptures* (June);
1989. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings* (inaugural exhibition, April–May);
1991. Las Palmas, Grand Canary, Visual Arts Salon of the Palace of the Writers' Association: *Tome Serafimovski - the Yugoslav Sculptor / Tome Serafimovski – Exposición de Escultura*, Galería del Ilmo. Gabinete literario des Las Palmas (February);
1991. La Laguna, Tenerife, the Òscar Dominguez Visual Arts Salon: *Exhibition of the Works of Tome Serafimovski / Exposición Serafimovski*, Sale "Òscar Dominguez" (March);
1992. Lagos, Nigeria, Nigerian National Museum: *Sculptures and Posters by the Yugoslav Visiting Sculptor Tome Serafimovski* (February);
1992. Sofia, Kride Art Gallery: *Serafimovski: Sculptures and Drawings* (October–November);
1993. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings* (May–June);
1993. New York, Zi-Gallery 42: *Sculptures: Horses, Female Nudes and Drawings* (September);
1994. Shumen, Bulgaria, City Gallery: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings* (April–May);
1994. Varna, Bulgaria, Congress Centre Gallery: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings* (May–June);
1995. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings*, exhibition marking his 60th birthday and 40 years of work (May–June);
1997. Nuremberg, Germany, City Hall Gallery: *Serafimovski: Sculptures and Drawings / Serafimovski – Skulpturen – Zeichnungen*, Ehrenhale (June);
1997. Skopje, Gjurgja Literature and Arts Salon: *Sculptures and Posters* (October);
1998. Paris, Site internationale des arts: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings / Tome Serafimovski – Sculptures et Dessins* (May);
2000. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings*, exhibition marking his 65th birthday and 45 years of

- work (May–June);
2002. Belgrade, Gallery of the Serbian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: Sculptures and Drawings*, 99 sculptures and 99 drawings (May–June);
2003. Skopje City Museum: *Tome Serafimovski: Portraits*, 66 portraits and 66 posters (September–October);
2005. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: Spirituality and Rebirth* (sculptures and drawings), exhibition marking his 70th birthday and 50 years of work (December);
2008. Zagreb, Glyptothèque of the Croatian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: A Retrospective Exhibition of Sculptures and Drawings* (April–May);
2009. Novi Sad, Gallery of the Novi Sad Branch of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Platoneum: *Tome Serafimovski: Sculptures and Posters* (October);
2010. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Arts and Sciences: *Tome Serafimovski: The Balkan Constellation – Sculptures and Drawings* (October–November);
2011. Sofia, Ministry of Culture, Sredetz Gallery: *The Constellations by Tome Serafimovski: Sculptures* (October);
2012. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Sciences and Arts: *Tome Serafimovski – A Gift for Eternity*, Sculptures and Drawings (October – December);
2012. Belgrade, Gallery of the Serbian Academy of Arts and Sciences; Tome Serafimovski – The Balkan Constellation – Sculptures and Drawings (November – December – January);
2013. Skopje, Visual Arts Salon of the Macedonian Academy of Arts and Sciences: *Permanent Exhibition - Sculpture Garden "A Gift for Eternity to MASA" on the occasion of the 46th anniversary of the MASA (1967-2013)*, (October- Permanent);
2014. Podgorica, Gallery of the Montenegrin Academy of Sciences and Arts: *Donated cycle sculptures and drawings* (December, 2013 – January, 2014);
- 2014 Ohrid, Scientific and artistic visit in 2014. Scientific and artistic center "Urania": *Founders of the MASA*, (August);

НАГРАДИ И БЛАГОДАРНИЦИ AWARDS AND CERTIFICATES OF RECOGNITION

1964. Federal Award for the sculpture *Peace* at the exhibition *20 Years of the UN in the Fight for Peace and Equality among Nations*, Slovenj Gradec, Slovenia;
1972. Second Prize for sculpture awarded by the Association of Macedonian Visual Artists;
1974. 4th of July Federal Award for sculpture;
1976. 11th of October Award of the Republic of Macedonia for 1976;
1977. Second Prize for *Monument to the Revolution* in Tetovo, Macedonia (federal competition, 1st prize not awarded);
1977. 18th of October Award of the City of Gostivar, Macedonia;
1985. Masters of Nerezi Award of the Association of Macedonian Visual Artists;
1987. Gold Plaque awarded on the occasion of 30 years of work, for the sculpture of Đura Jakšić at

- the Skadarlija Bohemian and Old Architecture Quarter, Belgrade, Serbia;
1991. *Monumento Historico Artístico Medalla de Oro de la lindad* – Ilmo Gabinete Literario de Las Palmas de Gran Canaria;
1998. Award for the sculpture *Art Exodus '98*, Association of Macedonian Visual Artists;
2000. 11th of October Award of the Republic of Macedonia for long-standing and exceptional achievements in the domains of art and culture;
2003. 13th of November Award of the City of Skopje;
2005. The Spiritual Warrior Award of the Macedonian Spiritual Abode Association, Skopje;
2008. Certificate of Recognition awarded by the Archbishopric of Zagreb and Archbishop Cardinal Josip Bozanić, Zagreb, Croatia;
2008. Certificate of Acknowledgement by the Croatian Academy of Arts and Sciences, Zagreb;
2008. Apostolic Blessing by His Holiness Pope Benedict XVI, the Vatican;
2009. Mother Teresa, National Award of the Republic of Macedonia;
2009. Order of the Croatian Wattle, decorated by the Decree of Stjepan Mesić, President of the Republic of Croatia;
2009. Order of Merit, 3rd class, decorated by the Decree of Viktor Yushchenko, President of Ukraine;
2010. First Prize for the monument to St. Clement of Ohrid in Skopje, commissioned by the Municipality of Centar, Skopje;
2010. First Prize for the monument to Krste Misirkov in Skopje, commissioned by the Municipality of Centar, Skopje;
2010. First Prize for the monument to St. Naum of Ohrid the Miracle Worker erected in the centre of Ohrid, commissioned by the Municipality of Ohrid, Macedonia;
2010. Recipient of the Gramota (Official Document with Gold Seal), awarded by Vezhdi Rashidov, Minister of Culture of the Republic of Bulgaria;
2010. Recipient of *Member Card № 24* of The Orpheus Creative Circle and the Silver Rose seal of honour;
2010. St. Clement of Ohrid, National Award of the Republic of Macedonia for long-standing and exceptional achievements in the domains of art and culture.

МОНОГРАФИИ, МАПИ
MONOGRAPHS, MAPS

Mažuran Subotić, Vesna. *Tome Serafimovski / Vesna Mažuran Subotić* [tekstovi Vesna Mažuran Subotić, akademik Tome Serafimovski; fotografija Goran Deskovski; životopis i bibliografija Sonja Serafimovska, Liljana Ugrinovska; prijevod Jelena Lužina (s makedonskoga na hrvatski), Rajna Koška (s makedonskoga na engleski), Graham McMaster (s hrvatskoga na engleski); grafičko oblikovanje Lokas Design; glavni i odgovorni urednik akademik Ivan Kožarić] = Tome Serafimovski / Vesna Mažuran Subotić [texts written by Vesna Mažuran Subotić, Tome Serafimovski, Academician; photography Goran Deskovski; biography and bibliography Sonja Serafimovska, Liljana Ugrinovska; translated by Jelena Lužina (from Macedonian into Croatian), Rajna Koška (from Macedonian into English), Graham McMaster (from Croatian into English); Design Lokas Design; Editor-in-chief Ivan Kožarić, Academician]. – Zagreb: Hrvatska akademija

znanosti i umjetnosti – Gliptoteka [2008] – 89 p. ilustr. 27 cm.

Serafimovski [reviewers – Georgi Stardelov, Dimitar Kondovski; photography Blagoj Drnkov; translated by Filip Korženski (English), Jeanne Angelovska (French), Barbara Utevska (German), Ognena Nikuljska, Kleopatra Filipova de Padròn (Spanish), Maria Grazia Cvetkovska (Italian)]. – Skopje: NIP Nova Makedonija [1993] – 80 p. ilustr. 28 cm.

Tome Serafimovski [Скулптури] / [текст Цветан Грозданов, Георги Старделов; фотографии Благој Дрнков; превод на англиски Филип Корженски; главен уредник Лилјана Угриновска; ликовно обликување Кочо Фидановски] = [Sculptures] / Tome Serafimovski; [text Cvetan Grozdanov; Georgi Stardelov; photographs Blagoj Drnkov; translated into English by Filip Korženski; editor-in-chief Liljana Ugrinowska; design Kočo Fidanovski]. – Скопје: Мисла, 1995 – [4] стр., [18] листови со репрод. 30 × 40 cm.

Veličkovski, Vladimir. *Tome Serafimovski*. Vladimir Veličkovski; [fotografien Blagoj Drnkov, Milan Džingo; Übertragen aus dem makedonischen von Klaudija Jordanova]. Skopje: Gurga, 1997. – 64 стр. – (Bildende Kunst. 1 Reihe; Bd. 4)

Veličkovski, Vladimir. *Tome Serafimovski*. Vladimir Veličkovski; [traduit du macédonien Poliksena Matkovska; photographies Blagoj Drnkov, Milan Džingo]. Skopje: Gurga, 1997 (Mikena; Bitola). – 64 стр. – (Editions indépendantes; série 1) (Arts plastiques; 4)

Veličkovski, Vladimir. *Tome Serafimovski*. Vladimir Veličkovski; [Photography by Blagoj Drnkov, Milan Džingo; Translated into English by Peggy & Graham Reid]. Skopje: Gurga, 2000 – 64 pages: photo; 16 cm. – (Fine Arts; First series, Fourth Volume)

Величковски, Владимир. *Томе Серафимовски* / Владимир Величковски; [фотографии Благој Дрнков, Милан Џинго]. Скопје: „Ѓурѓа“ 1997. – 64 стр. (Независни изданија; коло 1) (Ликовна уметност; кн. 4)

Мухиќ, Ферид. *Феноменот Серафимовски или За портретот* / Ферид Мухиќ; [фотографии Горан Десковски ... [и др.]; преведувачи Наташа Стојановска, Жана Ангеловска, Поликсена Матковска; главен уредник Лилјана Угриновска; дизајн Кочо Фидановски] = *The Serafimovski Phenomenon or On Portraiture* / Ferid Muhiќ; [photographs Goran Deskovski ... [и др.]; translated into English by Nataša Stojanovska; editor-in-chief Liljana Ugrinowska; design Kočo Fidanovski] = *Le phénomène Serafimovski ou Du portrait* / Ferid Muhiќ; [photographies Goran Deskovski ... [и др.]; traduction en français Jeanne Angelovska, Poliksena Matkovska; rédacteur en chef Liljana Ugrinowska; rédacteur graphique Kočo Fidanovski]. Скопје: Ѓурѓа, 2003. – 252 стр.: илустр. (претежно во бои); 26 cm. – (Независни изданија / Ѓурѓа).

Поповски, Анте. [Скулптури] *Томе Серафимовски* / Анте Поповски; [фотографии Милан Џинго; ликовно обликување Лазар Димитриевиќ] = [Sculpture] *Tome Serafimovski* / Ante Popovski; [photographs Milan Džingo; design Lazar Dimitriević] = [Sculptures] *Tome Serafimovski* / Ante Popovski; [photographies Milan Džingo; réalisation artistique Lazar Dimitriević] = [Skulpturen] *Tome Serafimovski* / Ante Popovski; [Fotografien Milan Džingo; Redakteur für Kunst Lazar Dimitriević]. – Скопје: „Ѓурѓа“, 1998. – [8] стр., [17] листови.

Серафимовски, Томе / Serafimovski, Tome. *Споменици и спомен обележја* = *Monuments and Memorials*. Томе Серафимовски [писци уводних текстова Дејан Медаковиќ, Цветан Грозданов; фотографии Горан Десковски, фотодокументација Т. Серафимовског; превод на српски језик Митко Маџунков, Ненад Вујадиновиќ; превод на енглески језик Рајна Кошка; biobibliography prepared by Ljiljana Ugrinowska] = *Tome Serafimovski*; [authors of the foreword Dejan Medaković, Cvetan Grozdanov; photos Goran Deskovski, T. Serafimovski's personal archives, translation into Serbian Mitko Madžunkov, Nenad Vujadinović; translated into English by Rajna Koška; припрема биобиблиографије Љиљана Угриновска]. Нови Сад: Матица

српска, САНУ, Органак = Novi Sad: Matica srpska, Branch of the Serbian Academy of Sciences and Arts, 2009, (Нови Сад : Будућност = Novi Sad : Budućnost) . – 181 стр.

Серафимовски – Serafimovski. [вовед и каталошка обработка м-р Владимир Величковиќ, фотографии Ристо Шапкар, Томко Иговски, Милан Џинго, Христифор Насташиќ, Здравко Липовшќаќ; ликовно обликување Нико П. Този; превод: проф. д-р Радомир Ивановиќ (српскохрватски), Анета Георгиевска (англиски); рецензенти: акад. Крум Томовски, проф. д-р Антоние Николовски]. – Скопје: ИРО Култура [1987] – 135 стр.

Серафимовски, Томе / Serafimovski. Tome. Жената De Profundis = Woman De Profundis. Томе Серафимовски; [превод на македонски Билјана Јовановска; превод на англиски Зоран Анчевски; фотографии Горан Десковски]; *Tome Serafimovski; [translated into Macedonian by Biljana Jovanovska; translated into English by Zoran Anchevski; photographs Goran Deskovski]*. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите = *Skopje: Macedonian academy of sciences and arts*, 2015. – 240 стр.

Томе Серафимовски / Tome Serafimovski; [приредувач Цветан Грозданов; фотографии Милан Петровиќ; превод на англиски јазик Зоран Анчевски ... [и др.]; главен уредник Лилјана Угриновска; дизајн Зоран Ризовски] = [reviewer Cvetan Grozdanov; photos Milan Petroviќ; English translation by Zoran Anchevski ...[et. al.]; editor-in-chief Liljana Ugrinovska; design Zoran Rizovski]. – Скопје: Ѓурѓа = *Skopje: Gurga*, 2000. – 250 стр.

Томе Серафимовски. Скулптуре и цртежи / Tome Serafimovski: Skulpture and Drawings – Упоредни текст на срп. и енгл. језику. – Стр. 7–8, 87–88; Уводна реч; Introduction / Динко Давидов. – Стр. 11–35, 91–113: Скулптуре Томета Серафимовског; Sculptures of Tome Serafimovski / Станислав Живковиќ. – Стр. 175–178: Каталог. – Стр. 179–201 : Биобиблиографија Томета Серафимовског / Соња Серафимовска, Лилјана Угриновска; [аутори фотографија Милан Петровиќ, Румен Ѓамилов, Иван Иванов; превод на енглески Весна Новаковиќ, Наташа Стојановска; препев на српски Радомир Ивановиќ, препев на енглески Зоран Анчевски]. – Београд: САНУ, 2002 – 204 стр. (Галерија Српске академије наука и уметности; 99).

Томе Серафимовски. Tome Serafimovski : Биобиблиографија. Biobibliography / [текст Георги Старделов = text Georgi Stardelov ; библиографија подготвиле Соња Серафимовска, Лилјана Угриновска = bibliography prepared by Sonja Serafimovska, Liljana Ugrinovska ; преведувачи Реџеп Златку, ... [и др.] = translations by Rexhep Zlatku, ...[и др.]. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски, 2005. – 212 стр.: илустр. ; 26 см. Текст на повеќе јазици. – Библиографија ; Bibliography : 189–211.

Томе Серафимовски. Духовноста и преродбата / Tome Serafimovski. Spiritualité et renaissance / Tome Serafimovski. Spirituality and the Revival. текст Цветан Грозданов ; фотографии Горан Десковски ; превод Пеги Рид... [и др.]; главен уредник Лилјана Угриновска; ликовен уредник Кочо Фидановски = text Cvetan Grozdanov ; photographs Goran Deskovski ; translated into English by Peggy & Graham Reid, Nataša Papazovska-Levkova; editor-in-chief Liljana Ugrinovska; art design Kočo Fidanovski = text Cvetan Grozdanov; photographies Goran Deskovski; traduction en français Jeanne Angelovski, Poliksena Matkovska; rédacteur en chef Liljana Ugrinovska; rédacteur artistique Kočo Fidanovski]. Куманово: Македонска ризница = *Kumanovo: Makedonska riznica*, 2005. – 160 стр.

Томе Серафимовски / Serafimovski. Балканско сосвездие : скулптури и цетежи / Томе Серафимовски ; [воведен текст Јосип Братулиќ; фотографии Горан Десковски; биографија и библиографија Лилјана Угриновска; превод на македонски Јелена Лужина, Лилјана Угриновска, Клеопатра Филипова; превод на англиски јазик Зоран Анчевски, Рајна Кошка]

= The Balkan Constellation : Sculptures and Drawings : Art Gallery, X–XI, 2010 / Tome Serafimovski ; Foreword Josip Bratulić ; Photographs Goran Deskovski; Biography and bibliography Liljana Ugrinovska ; Translated into Macedonian by Jelena Luzhina, Liljana Ugrinovska, Kleopatra Filipova ; Translated into English by Zoran Anchevski, Rajna Koshka] – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите = Skopje : Macedonian Academy of Sciences and Arts, 2010. – 208 стр.

КАТАЛОЗИ ЗА ИЗЛОЖБИ EXHIBITION CATALOGUES

- Adonis. *Hommage-message à Tome Serafimovski, Paris, mars 1998*. Traduit de l'arabe par Anne Wade Minkowski et L'auteur. In: *Tome Serafimovski, Skulptures – dessins*. Exposition. Paris: Cité internationale des arts, mai 1998.
- Bourne, Luis. *The Macedonian Zeal of Tome Serafimovski*. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings*. Exhibition. Lagos, Nigeria: National Museum, March 1992.
- Bourne, Luis. *The Macedonian Zeal of Tome Serafimovski*. In: *Serafimovski – Sculptures*. Exhibition. New York: "Z-Gallery 42", September 1993.
- Dimitrov, Dimitar G. *Tome Serafimovski*. In: *Serafimovski – Sculptures*. Exhibition. New York: "Z-Gallery 42", September 1993.
- Garcíarramos, Fernando. *Semblanza*. In: *Exposición Serafimovski*. Sala "Óscar Domínguez". Universidad de La Laguna, marzo de 1991.
- Garcíarramos, Fernando. *Note*. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings*. Exhibition. Lagos, Nigeria: National Museum, March 1992.
- Izquierdo, Eliseo. *T. Serafimovski*. In: *Tome Serafimovski – Skulptures and Drawings*. Exposición. Lagos, Nigeria: National Museum, March 1992.
- Janevski, Slavko. *Tome Serafimovski – Makedonski preporod*. Izložba. Karlovac: "Zorin-dom", Skupština općine Karlovac, 1983.
- Matejčić, Radmila. *10 godina Salona Doma JNA*. Izložba. Rijeka: Dom armije, 1972.
- Padrón, Justo Jorge. *La Obra Escultórica de Tome Serafimovski*. Exposición de escultura. Las Palmas De Gran Canaria: Galería del Ilmo, Gabinete Literario de Las Palmas, del 20 al 28 de Febrero de 1991.
- Padrón, Justo Jorge. *La Obra Escultórica de Tome Serafimovski*. Eposición Serafimovski. Sala "Óscar Domínguez". Universidad da La Laguna, 6–21 de marzo de 1991.
- Padron, Justo Jorge. *The Sculptural Work of Tome Serafimovski*. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings*. Lagos, Nigeria: National Museum, March, 1992.
- Petkovski, Boris. *The Breath of the Mediterranean*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Serafimovski – Sculptures*. Exhibition. New York: "Z-Gallery 42", September 1993.
- Sarajlić, Ćazim. *Izlagачi 5. izložbe*. In: *5. izložba jugoslovenskog portreta '83* (Katalog). Tuzla, od 2. oktobra do 30. novembra 1983: 3.
- Serafimovski. Skulpturen – Zeichnungen*. Ehrenhale, Rathaus Platz 2 – Nürnberg, Juni 1997.
- Tome Serafimovski. Retrospektivna izložba skulptura i crteža / A Retrospectiv Exhibition of Sculptures and Drawings*. Zagreb: Gliptoteka HAZU, travanj–svibanj 2008.
- Vasić, Pavle. *Tome Serafimovski – Makedonski preporod*. Izložba. „Zorin-dom“, Skupština općine Karlovac, 1983.

- Veličkovski, Vladimir. *Tome Serafimovski – Makedonski preporod*. Izložba. "Zorin-dom", Skupština općine Karlovac, 1983.
- Абаџиева-Димитрова, Соња. *Серафимовски*. Изложба. Београд: Кућа Ђуре Јакшића, Скадарлија. Скопје: Уметничка галерија. Охрид: Галерија-ателје „Серафим“, 1987.
- Алексиев, Емил / Emil Aleksiev. *Приказна за создавањето / Story of the Creation*. Translated into English by Maja Hadžimitrova Ivanova. In: *Томе Серафимовски, Портрети / Tome Serafimovski, Portraits*. Музеј на Град Скопје / Museum of the City of Skopje, 25. IX– 10. X 2003.
- Алексиев, Емил / Emil Aleksiev. *Томе Серафимовски / Tome Serafimovski*. Translated into English by Zorica Teofilova, Gul Nihal Ismail. In: *Сликари и скулптори академици / Painters and Sculptors Academicians, MANU / MASA, 1967–2007*. Изложба / Exhibition. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фонд Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Fund Trifun Kostovski, 2007, 8–17, 50–57.
- Братулиќ, Јосип / Bratulić, Josip. *Томе Серафимовски / Serafimovski*. Изложба Балканско cosвездие : скулптури и цетежи : Ликовен салон, X–XI, 2010 = The Balkan Constellation : Sculptures and Drawings : Art Gallery, X–XI, 2010. - Скопје : Македонска академија на науките и уметностите = Skopje : Macedonian Academy of Sciences and Arts, 2010.
- Грозданов, Цветан. *Кон изложбата на учениците на академик Томе Серафимовски*. In: *Еден скулпторски ракопис (изложба на скулптури и цртежи)*. Ликовен салон МАНУ. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, декември 2003 – јануари 2004.
- Грозданов, Цветан. *Свети личности, христијански мисионери, поглавари и подвижници во скулпторското дело на академик Томе Серафимовски / Academician Cvetan Grozdanov: Holy Figures, Christian Missionaries, Leaders and Zealots in the Sculptures of Academician Tome Serafimovski*. Translated from Macedonian by Peggy & Graham Reid. In: *Духовноста и преродбата – скулптури цртежи, 70 години од раѓањето, 50 години творештво*. Изложба. Скопје: Ликовен салон на МАНУ, декември 2005.
- Ивановиќ, В. Радомир. *Томе Серафимовски. Даровани циклус скулптура и цртежа*. ЦАНУ, Подгорица: 2014.
- Јаневски, Славко. *Томислав Серафимовски-Серафим*. In: *Преродба*. Изложба. Скопје: Центар за култура и информации. Гостивар: Дом на културата АСНОМ, 1974.
- Јаневски, Славко. *Томислав Серафимовски-Серафим*. In: *Скулптури и цртежи*. Изложба. Охрид: Дом на културата „Григор Прличев“, по повод „Прличеви беседи“, 1976.
- Јаневски, Славко. *Писмо без адреса, Вишеград, мај 1981*. In: *Серафимовски – скулптури и цртежи*. Изложба. Охрид: Галерија-ателје Серафим, јуни–август 1981.
- Јаневски, Славко. *Писмо без адреса*. In: *Томе Серафимовски – скулптури и цртежи*. Изложба. Скопје: Ликовен салон на МАНУ, мај 1995.
- Јаневски, Славко. *Приказната на една бронза*. In: *Томе Серафимовски – скулптури и цртежи*. Изложба. Скопје: Ликовен салон на МАНУ, мај 1995.
- Камбов, Дарин К. *Томе Серафимовски*. In: *Томе Серафимовски: Скулптури и рисунки*. Изложба. Софија: Галерија „Крида арт“, октомври–ноември 1992.
- Камбовски, Владо. *Томе Серафимовски – Per Aspera Ad Astra, и отаде. Подарок за навек*. Скулпторска градина во МАНУ. Скопје: 10. X 2013.
- Левчев, Любомир. *Академик Томе Серафимовски*. In: *Скулптури, рисунки*. Изложба. Варна: Галерија на Конгресниот център, 23 мај – 5 јуни 1994.
- Левчев, Любомир. *Серафимовски*. In: *Скулптури и рисунки*. Изложба. Шумен: Център за

международни пројави, 11–20 мај 1994.

- Межински Миловановић, Јелена. *Томе Серафимовски : (Зубовце, Македонија, 1935)*. In: Академици – ликовни уметници : из Уметничке збирке Српске академије наука и уметности. - Београд : Српска академија наука и уметности, 2011. - (Галерија Српске академије наука и уметности ; 123). - Стр. 185. - Јов, 2001: стр. 184
- Момировски, Томе. *Скопје 1963 г., Низ ликовни творби*. Изложба. Скопје: Музеј на град Скопје, 1965.
- Момировски, Томе: *Бои, светлости, звуци, форми, крај брегот на Лихнидос*. In: *Серафимовски – скулптури и цртежи*. Изложба. Охрид: Галерија-ателје Серафим, јуни–август 1981.
- Мухиќ, Ферид. *Томе Серафимовски – Мерата на немерливото, основоположниците на МАНУ*. Охрид: МАНУ, куќата на Уранија, 2014.
- Основоположниците на МАНУ : мерата на немерливото : Томе Серафимовски = The founders of MASA : measuring the immeasurable : Tome Serafimovski*. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација „Трифун Костовски“ = Скопје: Macedonian academy of sciences and arts, Foundation "Trifun Kostovski", 2014.
- Петковски, Борис. *За вајарските истражувања на Томе Серафимовски*. In: *Томе Серафимовски – скулптури и плакати*. Изложба. Скопје: Книжевно-ликовен салон „Ѓурѓа“, 1–13 октомври 1997.
- Поленаковиќ, Харалампие. *Серафимовски – скулптури и цртежи*. Изложба. Охрид: Галерија-ателје Серафим, јуни–август 1982.
- Старделов, Георги. *Томе Серафимовски – скулптури и цртежи. Пристапна изложба*. Ликовен салон на МАНУ. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 26. 04 – 12. 05. 1989.
- Старова, Луан. *Томе Серафимовски – Подарок за навек. Скулптури и цртежи*. Изложба. Ликовен салон на МАНУ. Скопје: X–XII 2012.
- Томе Серафимовски – скулптури и цртежи. Ретроспектива*. Ликовен салон на МАНУ. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 5–19 октомври 2000.
- Томе Серафимовски / Томе Σεραφимоσκι*. In: *Ликовни средби / Καλλιτεχνικο σφραντησεισ / Rencontres Picturales*. Скопје: Организационен одбор на децата бегалци од Грција, август–октомври (2003): 11.
- Томе Серафимовски / Serafimovski. Изложба скулптура и постера / Exhibition of Sculptures and Posters*. Галерија Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду, Платонеум / Gallery of the Novi Sad Branch of the Serbian Academy of Science and Arts, Platoneum. Превод на англиски Рајна Кошка. Издање 84. Нови Сад / Novi Sad: САНУ, Огранак Нови Сад, октобар 2009.
- Томе Серафимовски : Балканско сазвежђе : скулптуре и цртежи / Tome Serafimovski : the Balkan constellation : sculptures and drawings*. Београд: САНУ, 2012. - 235 стр. (Галерија Српске академије наука и уметности ; 126)
- Томе Серафимовски / Tome Serafimovski. Скулпторска градина : подарок за навек / Parku e skulpturave : dhuratë e përjetshme / Sculptor's garden : a gift for eternity*. – Скопје : МАНУ, 2013. – 36 стр.
- Урошевиќ, Влада. *Томе Серафимовски – слики и скулптури*. Изложба. Ликовен салон на МАНУ. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 30. 10. 1997.

ESEI, STUDII, PREDGOVORI, PRIKAZI, BELEŠKI
ESSAYS, STUDIES, INTRODUCTIONS, REVIEWS, NOTES

- Abadžieva-Dimitrova, Sonja. *Serafimovski's Sculpture – Portraits*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 93–95.
- Adonis. *An Epistle*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа 2000, 143–144.
- Adonis: *An Epistle*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002, 119–120.
- A(li), F(ahri). “ ‘Balkan Yıldızları’ Sergisinde Yıldızlar Parladi.” *Yeni Balkan* [Скопје], Sayı 333, 01 Kasım 2010: 10.
- Apostolovski, Toma. „Razgovor sa stvaraoцем; Tomislav Serafimovski – Revolucija i makedonski preporod – inspiracija vajara.“ *Četvrti jul* [Beograd], br. 783, 30. avgust 1977.
- Arsić, Stanislav. “Vajar slobodarskog srca.” *Za domovinu*, Rijeka, maj (1965): 5.
- Azopardo, Pedro Perdomo. “Vida y Cultura: Tome Serafimovski: Cada escultor trabaja según Las raíces de su tierra.” *La Gasta de Canarias* [Miercolis], 6 de marzo 1991/28.
- B., N. “Iskazivanja.” *Slobodna Dalmacija* [Split], 4. juli. 1957.
- Barišić, Ladislav. “Imate Скопје, Izložbe.” *Oko* [Zagreb], 23. sječnja 1974.
- Bello, Hakeem. “Yugoslavian sculptures in Lagos.” *Daly Times* [Lagos], March 21, 1992: 13.
- Bošković, D. „U Скопљу otvorena izložba Toma Serafimovskog.“ *Pobjeda* [Podgorica], 29. oktobar 2010.
- Bouraoui, Hédi. *Simphonie de paix (À Tome Serafimovski)*. In: *Tome Serafimovski – Spiritualité et renaissance, sculptures, dessins* (Monograph). Куманово: Македонска ризница 2005, 61– 63.
- Bouraoui, Hédi. *Symphony of Peace (For Tome Serafimovski)*. Translated from Macedonian by Peggy & Graham Reid. In: *Tome Serafimovski – Spirituality and the Revival, Sculptures, Drawings* (Monograph). Куманово: Македонска ризница 2005, 41–43.
- Bourne, Luis. “Elvigor Macedonico ole un escultor.” *El Dia* [Santa Cruz de Tenerife], Miercoles, 20. Marzo 1991.
- Bratulić, Josip. *Tome Serafimovski – retrospektivna izložba skulptura i crteža*. Големото враќање во Загреб, 17. 4 – 11. 5. 2008. Скопје: MRTV. Zagreb: Gliptoteka HAZU, 2008. CD-ROM.
- Bratulić, Josip. *A New Sky – an Old Land (A Prolegomenon to The Balkan Constellation by Tome Serafimovski)*. Translated from Macedonian by Zoran Anchevski. In: *Tome Serafimovski – The Balkan Constellation: Sculptures and Drawings* (Monograph). Скопје : Macedonian Academy of Sciences and Arts, 2010.
- Brbor, Zlata. “Dostojanstvenik skulpture.” *Sloboda* [Mostar], 1. 09. 1986: 6.
- Brbor, Zlata. “Staza jedne tvrđave.” *Sloboda* [Mostar], 4. septembar 1990: 7.
- Briselance, Marie-France. “A Tome Serafimovski.” Exposition. Cité internationale des arts, Paris, 21 mai 1998.
- Briselance, Marie-France. *For Tome Serafimovski*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 133–134.
- Cikojević, Martina. “Otkrivena brončana bista Ljudevita Gaja.” *Vjesnik* [Zagreb], 18. travnja 2008: 16.
- Čalić Šverko, Gordana. «Kip Balkanskog sazviježđa u Roču.» *Glas Istre* [Pula], 28. lipnja 2011: 38.
- Davidov, Dinko. *Introduction*. Translated into English by Vesna Novaković. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002.
- Drašković, D. *Koreni – povodom mapе Tome Serafimovskog*. Ohrid, 21. 07. 1998. Manuskript. Архива на Томе Серафимовски, Скопје.

- Dorovský, Ivan. "Odešel neúnavný sohař". *Slovanský jih, časopis Spločenosti přátel jižních Slovanů v České republice* [Brno], čis. 3, červen (2016): 16–17.
- Đurovska, Sofija. "The Smell of the Mediterranean." *News from the Republic of Macedonian*, No 3, Secretariat for Information of RM, Skopje, July (1998): 10.
- "El escultor yugoslavo Tome Serafimovski muestra sus 'bronces' en La Laguna." *El Dia – Cultura Ocio* [Santa Cruz de Tenerife], Yuesday, 7 marzo 1991/54.
- «Esculturas del Yugoslavo Tome Serafimovski.» *Gabinete Literario*, Plaza de Cairascos/No 76, Las Palmas de Gran Canaria (1991).
- "Exhibition: Artist presents a relief of light." *Lagos Life*, March 19 – Wednesday, March 25 (1992): 9.
- F., V. "Portreti T. Serafimovskog." *Večernji list* [Karlovac], 8. maj 1987: 7.
- Garcíarramos, Fernando. "Significantes y Significados." *El Dia* [Santa Cruz de Tenerife], Miercoles, 20 de marzo 1991.
- Garcíarramos, Fernando. *Sign and Designation*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѣа, 2000, 95.
- Grozdanov, Cvetan. *Sculptures*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Mapa). Мисла, Скопје: Мисла, 1995.
- Grozdanov, Cvetan. *An Elevated Feeling of the Monumental*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimo vski* (Monograph). Скопје: Ѓурѣа, 2000, 107–110.
- Grozdanov, Cvetan. *Introduction*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѣа, 2000.
- Grozdanov, Cvetan. *Holy Figures, Christian Missionaries, Leaders and Zealots in the Sculptures of Academician Tome Serafimovski*. Translated from Macedonian by Peggy & Graham Reid. In: *Tome Serafimovski – Spirituality and the Revival, Sculptures, Drawings* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005.
- Grozdanov, Cvetan. *Saints, missionaries chrétiens, hauts dignitaires et propagateurs de la culture dans la sculpture de l'académicien Tome Serafimovski*. Traduit de macédonien en français par Jeanne Angelovska. In: *Tome Serafimovski – Spiritualité et renaissance, sculptures, dessins* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005.
- Grozdanov, Cvetan. *Tome Serafimovski – Monuments and Memorials*. Translated from Macedonian by Rajna Koška. In: *Tome Serafimovski – Monuments and Memorials* (Monograph). Novi Sad: Matica Srpska, Branch of the Serbian Academy of Arts and Sciences, 2009, 43–57.
- Idrizović, Zagorka. "Glasnik baštine." *Svijet*, Sarajevo, br. 5, 09. (1975): 13.
- lotcich, Vida. *Tu My Colleague Serafimovski*. Translated from Macedonian by Aneta Georgievska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: Kultura Publishers, BOAL Macedonian culture, 1987, 41.
- "Izložba makedonskog skulptora." *Letnji susreti. Praktična žena*, Beograd, br. 1118 (2002): 11.
- Izquierdo, Eliseo. "T. Serafimovski." *Archipiélago Literario* [Santa Cruz de Tenerife], Número 212, Jornada, Sabado, 23 de Marzo de 1991: 46.
- Izquierdo, Eliseo. *Tome Serafimovski*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѣа, 2000, 97.
- Janačković, Ljiljana. "U svetu poezije kamena – Serafimovski." *Portal*, Beograd, br. 15, oktobar–novembar (1999): 14–15.
- Janevski, Slavko. *Pismo bez adrese (Ka Vrutku ili Ohridu)*. Prevod na srpskohrvatskom Radomir Ivanović. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: IRO Kultura, OOUR Makedonska kultura, 1987, 33–37.
- Janevski, Slavko. *A Letter Without Address (To Vrutok or Ohrid)*. Translated from Macedonian by Aneta Georgievska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: Kultura Publishers, BOAL

Macedonian culture, 1987, 33–77.

- Janevski, Slavko. *Monument*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 10.
- Janevski, Slavko. *Monument*. Traduit de macédonien en français par Jeanne Angelovska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 12.
- Janevski, Slavko. *Monumento*. Traduzione del macedone Maria Grazia Cvetkovska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 14.
- Janevski, Slavko: *Monumento*. Translated from Macedonian into Spanish by Ognena Nikuljska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 18.
- Janevski, Slavko. *Denkmal*. Übersetzung aus dem Makedonischen Barbara Utevska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 16.
- Janevski, Slavko. *A Story About Bronze*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 111–117.
- Janevski, Slavko. *Monument (For My Friend Tome Serafimovski)*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002, 115.
- Janevski, Slavko. *Monument (À mon ami Tome Serafimovski)*. Traduit de macédonien en français par Jeanne Angelovska. In: *Tome Serafimovski – Spiritualité et renaissance, sculptures, dessins* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005, 65.
- Janevski, Slavko. *Monument (For my friend Tome Serafimovski)*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski – Spirituality and the Revival, Sculptures, Drawings* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005, 45.
- Janevski, Slavko. *Monument (For my friend Tome Serafimovski)*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski – Monuments and Memorials* (Monograph). Novi Sad: Matica Srpska, Branch of the Serbian Academy of Arts and Sciences, 2009, 13.
- Jocić, Vida. *Kolegi Serafimovskom*, in: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: IRO Kultura, OOUR Makedonska kultura, 1987, 41.
- Karahasan, Suzan. “Tomislav Serafimovski: Gostivar Cimhuriy etimizin Önemli Kültür Eglense Merkezindir.” *Birlik* [Skopje], Sani 916, 9 ocak 1971, 1 sayfa.
- Kebo, A. “Inspirativna prošlost.” *Oslobođenje* [Sarajevo], 17. januar 1988: 6.
- Kebo, Alija. “Makedonski preporod.” *Oslobođenje* [Sarajevo], 28. VIII 1986.
- Kralj, Ariana. *Tome Serafimovski – retrospektivna izložba skulptura i crteža*. Големото враќање во Зарепб, 17. 4 – 11. 5. 2008. Skopje: MRTV, Zagreb: Gliptoteka HAZU, 2008. CD-ROM.
- “La Universidad y Garachico enriquecen sus fondos artisticos con obras de Serafimovski.” *El Dia – Cultura Ocio* [Santa Cruz de Tenerife], Miercoles, 20 de marzo 1991/57.
- Levchev, Ljubomir. *Tome Serafimovski, the Sculptor*. Translated into English by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 105–106.
- M., B. “Tome Serafimovski u Galeriji SANU.” *Danas* [Beograd], 24. maj 2002: 21.
- M., M. “Skulpture svetla i sjene.” *Karlovački tjednik*, Karlovac, 8. prosinca (1983): 14.
- “Makedonski vajar Tome Serafimovski u Galeriji SANU.” *Nacional* [Beograd], 29. maj 2002: 19.
- Marjanović, M. “Tome Serafimovski.” *Blic* [Beograd], 20. jun 2002: 13.
- Matejčić, Radmila. “Izložba Tomislava Serafimovskog. Kipar u garnizonu.” *Novi list* [Rijeka], br. 182, 7. augusta 1965: 9.
- Mazova, Liljana “Skulptura në galaksinë kozmetike të ekzistimit (Akademik Tome Serafimovski – 50 vjet veprimtari).” *Macedonian in Europe*, Shkup, Nr. 1, Dhjetor (2005): 15.
- Mažuran Subotić, Vesna. *Tome Serafimovski*, in: *Tome Serafimovski* (Monograph). Zagreb: Gliptoteka HAZU, 2008.
- Mažuran Subotić, Vesna. *Tome Serafimovski*. Translated into English by Graham McMaster. In:

- Tome Serafimovski* (Monograph). Zagreb: Gliptoteka HAZU, 2008.
- Mažuran Subotić, Vesna. "Retrospektivna izložba Tome Serafimovskog – skulpture i crteži (na izložbi je prezentirano 73 skulpture, 73 crteža i akvarela i veliki ispisi fotografija javnih spomenika), od 17. travnja do 11. svibnja 2008. godine". *Epoha, časopis za kulturu komuniciranja*, Zagreb, god. VIII. br. 85, travnja (2008): 52–53.
- Medaković, Dejan. *In front of the Monument of Ss. Cyril and Methodius in Belgrade*. Translated into English by Rajna Koška. In: *Tome Serafimovski – Monuments and Memorials* (Monograph). Novi Sad: Matica Srpska, Branch of the Serbian Academy of Arts and Sciences, 2009, 17.
- Medaković, Dejan. *Immersion in the Limitless Realms of the Spirit of Tome Serafimovski*. Translated into English by Rajna Koška. In: *Tome Serafimovski – Monuments and Memorials* (Monograph). Novi Sad: Matica Srpska, Branch of the Serbian Academy of Arts and Sciences, 2009, 23–25.
- Mitić, Milan. "Glina je mangup, izmigolji se kao žena." *Svedok* [Beograd], 2. jul 2002.
- Mitrić, Nebojša. *Humanlike Trunk (To my colleague Tome Serafimovski)*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, Skopje, 1993, 11.
- Mitrić, Nebojša. *Tronc d'apparence humaine (À mon collègue Tome Serafimovski)*. Traduit de macédonien en français par Jeanne Angelovska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 13.
- Mitrić, Nebojša. *Tronco con forma humana (A mi colega Tome Serafimovski)*. Translated from Macedonian into Spanish by Kleopatra Filipova de Padrón. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 15.
- Mitrić, Nebojša. *Ein menschenähnlicher Stamm (A meinen Kollegen Tome Serafimovski)*. Übersetzung aus dem Makedonischen Barbara Utevska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 17.
- Mitrić, Nebojša. *Tronco antropoforme (Al mio collega Tome Serafimovski)*. Traduzione del macedone Maria Grazia Cvetkovska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: NIP Nova Makedonija, 1993, 18.
- Mitrić, Nebojša. *Humanlike Trunk*. Translated into English by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓупѓа, 2000, 91–92.
- Mitrić, Nebojša. *Humanlike Trunk (To my colleague Tome Serafimovski)*. Translated into English by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002, 117–118.
- Mitrić, Nebojša. *Humanlike Trunk (To my colleague Tome Serafimovski)*. Translated into English by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski – Spirituality and the Revival, Sculptures, Drawings* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005, 39–40.
- Mitrić, Nebojša. *Tronc d'apparence humaine (À mon collègue Tome Serafimovski)*. Traduit de macédonien en français par Jeanne Angelovska. In: *Tome Serafimovski – Spiritualité et renaissance, sculptures, dessins* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005, 59–60.
- Mitzkus, Andreas. „Mutter Teresa steht im Klinikum Nord.“ *Nürnberger Nachrichten* [Nürnberg], 21. Jun 2002: 13.
- Momirovski, Tome. "Umjetnost stalne, objektivne i materijalne realnosti." *Oklo*, Zagreb, 31. svibnja – 14. lipnja (1979): 17.
- Momirovski, Tome. "O čoveku i delu – Makedonski stvaraoци o NOR-u." *Odjek* [Sarajevo], 1. I 1982.
- Momirovski, Tome. "Makedonski preporod... i vajarstvo Tome Serafimovskog." *Kalnik s Titom u nama*, Velika Kladuša, siječanj (1987): 12.
- Momirovski, Tome. *Umjetnost stalne, objektivne i materijalne realnosti*. Prevod na srpskohrvatskom Radomir Ivanović. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: IRO Kultura, OOUR Makedonska kultura, 1987, 31.
- Momirovski, Tome. *Art of a Permanent, Objective and Material Reality*. Translated from Macedonian by Aneta Georgievska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: Kultura Publishers, BOAL Macedonian culture, 1987, 31.
- Muhić, Ferid. *The Agitated Angel*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓупѓа, 2000, 127–131.

- Muhić, Ferid. *The Serafimovski Phenomenon or On Portraiture*. Translated from Macedonian by Nataša Stojanovska. In: *Томе Серафимовску – Портрету / Tome Serafimovski – Portraits* (Monograph). Скопје: Ѓрѓа, 2003.
- Muhić, Ferid. *Le phénomène Serafimovski ou Du portrait*. Traduit de macédonien en français par Jeanne Angelovska. In: *Томе Серафимовску – Портрету / Tome Serafimovski – Portraits* (Monograph). Скопје: Ѓрѓа, 2003.
- Mujić, M. "Galerija suvremenika." *Karlovački tjednik*, Karlovac, 12. svibnja (1987): 14.
- N., R. "U Rijeci izlaže Tomislav Serafimovski." *Novi list* [Rijeka], br. 176, 31. jula 1965: 8.
- Ndoci, Naxhi. „Në rrezet e së kaluarës." *Flaka e vëllazërimit* [Skopje], 13 januar 1974.
- Njoagwuani, Augustine. "Intimate moments of womanhood." *The Financial Post* [Lagos], april, 12. 1992: 21.
- O., J. "O izložbi mladih." *Slobodna Dalmacija* [Split], 12. lipanj 1957.
- Obi, Amanze. "Between Macedonia and Womanhood." *The Guardian* [Lagos], on Sunday, March 15 1992: B7.
- Olujčić, Tatjana. *Između puške i gline*. Radio-Rijeka, 30. 07. 1965.
- Olujčić, Tatjana. "Iz izložbenog salona riječkog Doma armije: Skulpture vojnika Serafimovskog." *Narodna armija*, Rijeka, br. 1357, 6. avgust (1965).
- Oyovbaire, Sam. "Sculptures and Drawings by Tome Serafimovski." The opening ceremony in the National Museum Courtyard. Expositioin. Lagos, 6 of Marsh, 1992.
- P., I. „Animalische Ausstrahlung im Rathaus." *NZ-Nürnberger Zeitung* [Nürnberg], Nr. 128, Samstag/Sonntag 7/8 Juni 1997: 27.
- Padrón, Justo Jorge. "La Obra Escultórica de Tome Serafimovski." *Los Lunes de Diario de Las Palmas* [Las Palmas], 4 de Marzo de 1991, 55/XV.
- Padrón, Justo Jorge. *The Sculptural Work of Tome Serafimovski*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓрѓа, 2000, 99–101.
- Peresson, Anita. "Colloquio con Serafim 'L'arte proviene dal cuore dell' uomo'." *La voce del popolo* [Rijeka], 1 avgust 1965.
- Perić, N. "Umjetnici bolnici." *Vjesnik* [Zagreb], 13. rujna 1987: 3.
- Perić, Nikola. "Poštujem umjetnost trenutka." *Vjesnik* [Zagreb], 1. srpanj 1987: 11.
- Petkovski, Boris. *The Breath of the Mediterranean*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓрѓа, 2000, 103–104.
- Popovski, Ante. "Tolstoj je bio protiv vajanja prema fotografiji." In: *Dnevnik*, 23. kolovoza – 6. rujna. *Oko*, Zagreb, 21. rujna – 5. listopada (1978): 5.
- Popovski, Ante. *Le chant de la creation et de la recreation...* Traduit de macédonien en français par Poliksena Matkovska. In: *Tome Serafimovski* (Mappa). Скопје: Ѓрѓа, Скопје, maj 1998.
- Popovski, Ante. *Lied der Erschaffung und der Wiedererschaffung...* Übersetzung aus dem Makedonischen Barbara Utevska. In: *Tome Serafimovski* (Mappa). Скопје: Ѓрѓа, maj 1998.
- Popovski, Ante. *The Song of Creation and Re-creation...* Translated from Macedonian by Nataša Stojanovska. In: *Tome Serafimovski* (Mappa). Скопје: Ѓрѓа, maj 1998.
- Popovski, Ante. *Shapes Love to Cradle Space in Their Arms Like a Baby*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓрѓа, 2000, 145–148.
- Popovski, Ante. *The Song of Creation and Re-Creation...* Translated from Macedonian by Nataša Stojanovska. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓрѓа, 2000, 119–124.
- Prlić, Jadranko. "Serafimovski – Makedonski preporod." Tekst povodom otvaranja izložbe Tome Serafimovskog. Festival "Mostarsko leto". Hadži-Medijina džamija, Mostar, 25. avgust 1986.
- Pušenjak, Smiljan. "Kulturno zabavni život." *Za domovinu* [Rijeka], maj, 1965.

- "Relazioni Macedonia." *Agenzia di informazione per la stampa* [Roma], anna III, numero 19, 10 novembre, 1973.
- Samardžija, M. "Počast čovjeku." *Glas koncila*, Zagreb, 27. 04. (2008): 28.
- "Selected Critical Reviews on the Work of Tome Serafimovski". Translated from Macedonian by Zoran Anchevski. In: *Tome Serafimovski – The Balkan Constellation: Sculptures and Drawings* (Monograph). Skopje : Macedonian Academy of Sciences and Arts, 2010.
- Serafimovski, Tome. *Stvaralaštvo i odjek vremena – u spomen mome učitelju akademiku Antunu Augustinčiću*. Prijevod sa makedonskog Jelena Lužina. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Zagreb: Glijptoteka HAZU, 2008.
- Serafimovski, Tome. *Creativity and Echo of the Times – In Memory of my Teacher Antun Augustinčić*. Translated from Macedonian by Rajna Koška. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Zagreb: Glijptoteka HAZU, 2008.
- Serafimovski, Tome. *Why such a Balkan Constellation*. Translated from Macedonian by Rajna Koshka. In: *Tome Serafimovski – The Balkan Constellation: Sculptures and Drawings*. (Monograph). Skopje : Macedonian Academy of Sciences and Arts, 2010.
- Scotti, Djacomo. *A Note from Rieka*. Translated into English by Aneta Georgievska. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: Kultura Publishers, BOAL Macedonian culture, 1987, 31.
- Skoti, Đakomo. *Zapis iz Rijeke*. In: *Serafimovski* (Monograph). Skopje: IRO Kultura, OOUR Makedonska kultura, Skopje, 1987, 31.
- "Social Diary: Exhibition." *National Concord* [Lagos], Friday, March 6, 1992.
- "Social Diary: The National Museum – Tome Serafimovski." *Daily Times* [Lagos], March 17, 1992.
- Stardelov, Georgi. *Sculptures*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Mapra). Скопје: Мисла, 1995.
- Stardelov, Georgi. *Macedonian Pantheon*. Translated from Macedonian by Filip Korženski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 113–116.
- Stardelov, Georgi. *Skulptura, kjo kujtesë e bronzte historike*. Përktheu nga maqedonishja Rexhep Zllatku. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје/Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски, / Macedonian Academy of Sciences and Arts, *Trifun Kostovski* Foundation, 2005, 23–26.
- Stardelov, Georgi. *Skulptura kao povjesna brončana memorija*. Prijevod sa makedonskog na hrvatski Biljana Jovanovska. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје/Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, *Trifun Kostovski* Foundation, 2005, 49–52.
- Stardelov, Georgi. *Sculpture as a Historical Bronze Memory*. Translated from Macedonian by Nataša Papazovska Levkova. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, *Trifun Kostovski* Foundation, 2005, 61–64.
- Stardelov, Georgi. *L'oeuvre de Tome Serafimovski: memoire historique de bronze*. Traduit de macédonien en français par Jeanne Angelovska. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, *Trifun Kostovski* Foundation, 2005, 73–76.
- Stardelov, Georgi. *Die Skulptur als historische bronzene Erinnerung*. Übersetzung aus dem Makedonischen Barbara Utevska. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, *Trifun Kostovski* Foundation, 2005, 85–90.
- Stardelov, Georgi. *La scultura – una memoria in bronzo*. Traduzione del macedone Maria Grazia

- Cvetkovska. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 113–116.
- Stardelov, Gheorghe. *Sculptura ca o memorie istorică de bronz*. Traducere din limba macedoneană Irina Krotkova. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 125–128.
- Stardelov, Georgi. *Skulptura kot zgodovinski bronasti spomin*. Prevod iz makedonščine v slovenščino Metka Čičakovska. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 165–168.
- Stardelov, Georgi. *Tarihsel hafiza olarak bronz heykel*. Makedoncadan çeviren Rifat ve İlhami Emin. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 177–180.
- Starova, Luan. *Tome Serafimovski's Contribution to the Parisian School of Art*. Translated from Macedonian by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 135–137.
- Špoljarić, Branimir. “Poprsje Ljudevita Gaja u Gajevoj ulici.” Foto: Ines Novković, *Zagreb moj grad*, br. 14, godina II, lipanj (2008): 8.
- Tenžera, Marina. “Kiparstvo kao sudbina.” *Vjesnik* [Zagreb], 19. i 20. travnja 2008: 13.
- Tome Serafimovski, Monografija skulptura i crteža*. Zagreb: Academia Scientiarum et Artum Croatica MDCCCLXI, 2008. CD-ROM.
- Tome Serafimovski – retrospektivna izložba skulptura i crteža*. Големото враќање во Загреб. Сценарио и режија Љубомир Бошковски, МРТВ, Глиптотека ХАЗУ, Р. Македонија, Р. Хрватска, 2008, 43 min.
- “U karlovačkoj ‘Jugoturbini’, Poprsje Edvarda Kardelja.” *Vjesnik* [Zagreb], 29. travnja 1981.
- “Una escultura del artista Paco Palomino presidirá la entrada de Guía de Isora Arte Garachico dedira un busto al poeta Rafael Alberti, que se inaugura hoy.” *El Día – Cultura Ocio* [Santa Cruz de Tenerife], sabado, 27 abril 1991/65.
- Vasich, Pavle. *Others for the Artist*. Translated into English by Aneta Georgievska. In: *Serafimovski* (Monograph). Скопје: Kultura Publishers, BOAL Macedonian culture, 1987, 29.
- Vasić, Pavle. *Umetnički život*. Treća knjiga. Beograd: Univerzitet umetnosti, 1985.
- Vasić, Pavle. *Drugi o umetniku*. In: *Serafimovski* (Monograph). Скопје: IRO Kultura, OOUR Makedonska kultura, 1987, 29.
- Veličkovski, Vladimir. “Predstavljanje tema.” *Oko*, Zagreb, 26. rujan – 10 listopada (198).
- Veličkovski, Vladimir. *Uvod*. Prevod na srpskohrvatskom Radomir Ivanović. In: *Serafimovski* (Monograph). Скопје: IRO Kultura, OOUR Makedonska kultura, 1987.
- Veličkovski, Vladimir. *Introduction*. Translated from Macedonian by Aneta Georgievska. In: *Serafimovski* (Monograph). Скопје: Kultura Publishers, BOAL Macedonian culture, 1987.
- Veličkovski, Vladimir. *Tome Serafimovski*. Übertragen aus dem makedonischen von Klauđija Jordanova. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Gurga, 1997.
- Veličkovski, Vladimir. *Tome Serafimovski*. Traduit du macédonien Poliksena Matkovska. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Gurga, 1997.
- Veličkovski, Vladimir. *The Portrait in the Sculptures of Tome Serafimovski*. Translated from Macedonian by Peggy & Graham Reid. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000,

139–142.

Veličkovski, Vladimir. *Tome Serafimovski*. Translated from Macedonian by Peggy & Graham Reid. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Skopje: Gjurgja, 2000.

Vičić, Tomo. "Otkrivena bista druga Tita." *Večernji list* [Zagreb], 13. 09. 1987: 3.

Vičić, Tomo. "50 umjetnika – bolnici." *Večernji list* [Zagreb], 24. 06. 1987: 10.

"Vida y Cultura: Garachico dedica una escultura al poeta gaditano Rafael Alberti." *La Gasta de Canarias* [Lunes], 29 de, abril 1991/10.

Vijesti iz kulture. Autor Lidija Špiranec, HTV 1, Zagreb, 17. 04. 2008.

Voigt, Hartmut. «Mir wird richtig warm ums Herz.» Statue von Mutter Teresa im Klinikum Nord ist zu einer Wallfahrtsstätte geworden. *Nürnberger Nachrichten* [Nürnberg], 18–21 April 2003: 13.

Xuriguera, Gerard. "Tome Serafimovski." *Demeures et shâteaux* [Paris], No 108, août–septembre 1998.

Xuriguera, Gerard. *Tome Serafimovski*. Translated into English by Zoran Ančevski. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 125–126.

"Yugoslav Sculptor's Exhibition." *Daily Champion* [Lagos], Wednesday, March 18, 1992: 16.

Zachow, Bernd. "Der Traum von Arkadien." *Nürnberger Nachrichten* [Nürnberg], Nummer 128, samstag/sonntag, 7/8 Juni 1997: 26.

Zachow, Bernd. *The Idyllic Dream of Arkadia*. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 117.

"Zasjala bista Ljudevita Gaja." *metro EXPRESS* [Zagreb], petak 18. travnja, 2008: 05.

Zec, Miroslav. "Stotine suvremenika oživljene u bronci (Retrospektiva makedonskog kipara Tome Serafimovskog u Gliptoteci)." *Novi list* [Zagreb], 19. 04. 2008: 19.

Zlatku, Rexhep. "Skenë e përhershme teatrale." *Rilindija* [Priština], e premte, 3. 04. 1970.

Živković, Stanislav. "Tome Serafimovski – Savremeni portret." Reč na promociji monografije Tomislava Serafimovskog-Serafima. Kuća Đure Jakšića, Skadarlija. Beograd, 1987.

Živković, Stanislav. *The Sculptures of Tome Serafimovski*. Translated into English by Vesna Novaković. In: *Tome Serafimovski – Sculptures and Drawings* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002.

Старнтелов, Гкиорџи. *То ѱлппто санисторикη μπρουτζι νη αναμνηση*. Translated from Macedonian into Greek by Vaja Vaiu Boševska. In: *Tome Serafimovski – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, *Trifun Kostovski* Foundation, 2005, 99–104.

А., Т. „Тие за себе и активностите – Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 10. 02. 1982: 7.

Абаџиева-Димитрова, Соња. „Обид за менување.“ *Комунист* [Скопје], 14 јануари 1983.

Абаџиева-Димитрова, Соња. *Серафимовски*. Београд: Кућа Ѓуре Јакшића, Скадарлија. Скопје: Уметничка галерија. Охрид: Галерија-ателје *Серафим*, 1987.

Абаџиева-Димитрова, Соња. *Портретната пластика на Серафимовски*. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 21–23.

Абаџиева, Соња. *Проседе – техника*. In: „Преобразби 2“. Скопје: Музеј на современа уметност, 2002, 13.

Адонис. „Послание-порака до Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 20 мај 1998: 11.

- Адонис. *Послание до Томе Серафимовски*. Препев од француски Анте Поповски. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 75–76.
- Адонис. *Посланица Томету Серафимовском*. Препев на српски Радомир Ивановиќ. In: *Томе Серафимовски – скулптури и цртежи* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002, 43–44.
- Александров, Красимир. „Докъдето стигне скулптурата ми, до там чувствувам родината си.“ *Вести* [Шумен], бр. 86, 12 мај 1994: 1.
- Алексиев, Емил. „Патот на создавањето.“ *Пулс*, Скопје, бр. 653, 3. 10. (2003): 48.
- Алексиев, Емил. *Приказна за создавањето*. In: *Куси резови*. Скопје: Ѓурѓа, 2004, 119–124.
- Алексиев, Емил. „Бронзена тивка поетика – скулптура ‘Симфонија на мирот’ на академик Томе Серафимовски.“ *Дневник* [Скопје], 28 март 2005: 14.
- Алексиев, Емил. „Реч за одличјето Духовен воин на акад. Томе Серафимовски.“ *Портал*, Скопје, бр. 17–18 (2006): 59–60.
- Алексоска-Неделковска, Соња. „Во царството на бронзата и на каменот (Томе Серафимовски).“ *Дневник* [Скопје], бр. 122, *Викенд*, 5 август 2000: 10–12.
- Антонова, Анна. „Македонски скулптор дебютира в ‘Крида арт’.“ *24 часа* [Софија], 31 октомври – 1 ноември, 1992: 19.
- Апостоловски, Томо. „Човек – централна тема.“ *Рад* [Београд], 2. 04. 1976.
- Апостоловски, Томо. „Националната преродба, Тито и мирот – основни преокупации.“ *Нова Македонија* [Скопје], 30. 10. 1978.
- Арсовска, Тамара. „Блиски средби со...“ *Македонија*. Илустрирано списание на Матицата на иселениците од Македонија, бр. 502, Скопје, февруари (1995): 34–36.
- Б., З. „Галерија на заслужните – Томе Серафимовски, скулптор.“ *Форум*, Скопје, 16. 02. – 01. 03. (2001): 65.
- „Биобиблиографија / Biobibliography.“ Припр. Љилјана Угриновска / Prepared by Ljiljana Ugrinowska. In: *Томе Серафимовски – Споменици и спомен-обележја / Tome Serafimovski – Monuments and Memorials* (Monograph). Нови Сад / Novi Sad: Матица српска, Огранак Српске академије наука и уметности / Matica Srpska, Branch of the Serbian Academy of Arts and Sciences, 2009.
- „Биобиблиографија / Biobibliography.“ Подгот. Лилјана Угриновска / Prepared by Ljiljana Ugrinowska. In: *Томе Серафимовски – Балканско cosвездие: Скулптури и цетежи / Tome Serafimovski – The Balkan Constellation: Sculptures and Drawings* (Monograph). Скопје / Skopje : Македонска академија на науките и уметностите / Macedonian Academy of Sciences and Arts, 2010.
- Б., К. „Ретка творечка и естетска битка на Ферид Мухиќ и Томе Серафимовски (промовирана монографија за академик Томе Серафимовски).“ *Утрински весник* [Скопје], 12 февруари 2004: 25.
- Б., К. „Томе Серафимовски – Портрети, Изложба во Музеј на град Скопје.“ *Вест* [Скопје], 25 септември 2003: 17.
- Б., К. „‘Духовноста и преродбата’ привлече бројна публика (Отворена јубилејната изложба на академик Томе Серафимовски).“ *Утрински весник* [Скопје], 3–4 декември 2005: 15.
- Баришиќ, Ладислав. *За творештвото на Серафимовски*. Предлог за Сојузната награда „4 Јули“, 1976.
- Блажевска, Гордана М. „Споменик на Рацин во Велес – Станавме побогати со трајна духовна димензија.“ *Утрински весник* [Скопје], 14. XI 2001: 15.
- Блажевска, Гордана М. „Споменик на Рацин во Велес.“ *Утрински весник* [Скопје], 14 ноември 2001: 18.
- Блажевска, Гордана М. „Скулптор на нашето време.“ *Утрински весник* [Скопје], 24 мај 2002.
- Бобиќ, А. „У трагању за прошлошћу.“ *Новости* [Београд], 3. јуни 2002: 20.
- Богоева, Катерина. „Јас ги избрав нив.“ *Утрински весник* [Скопје], 14 октомври 2003: 15.
- Богоева, Катерина. „Половина век творештво на академик Томе Серафимовски (Изложба и

- промоција во Ликовниот салон на МАНУ).“ *Утрински весник* [Скопје], 1 декември, 2005: 25.
- Богоева, Катерина. „Замина неуморниот скулптор Томе Серафимовски“. *Утрински весник* [Скопје], бр. 5023, 04.03.2016: 6.
- Боева, Олга. „Академик Томе Серафимовски ще е гост на Варна.“ *НД Черноморие* [Варна], бр. 106, 13 мај 1994: 2.
- Боева, Олга. „Пријателство, родено на Канарските острови.“ *НД Черноморие* [Варна], бр. 108, 16 мај 1994: 4.
- Бојаџиски, Иван: „Почит кон делото и мислата на Гоце Делчев.“ *Нова Македонија* [Скопје], мај 1974: 11.
- Бошковиќ, Драган. „Његош у 'Балканском сазвјежју'.“ *Побједа* [Подгорица], 10. јануар 2010: 14.
- Братулиќ, Јосип. *Изјава по повод: Томе Serafimovski – retrospektivna izložba skulptura i crteža*. Големото враќање во Загреб, 17. 4 – 11. 5. 2008. Zagreb: Gliptoteka HAZU, Скопје: MPTB, 2008. CD-ROM.
- Братулиќ, Јосип. Ново небо – стара земја (Реч кон Балканското сосвездие на Томе Серафимовски). Превод од хрватски Јелена Лужина. In: *Томе Серафимовски / Serafimovski – Балканско сосвездие : Скулптури и цртежи / The Balkan Constellation : Sculptures and Drawings* (Monograph). Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите / Macedonian Academy of Sciences and Arts , 2010.
- Бризеланс, Мари-Франс. „Кога длетото создава вибрирање на светлината.“ Превод од француски Луан Старова. *Нова Македонија* [Скопје], 2 септември 1998: 13.
- Бризеланс, Мари-Франс. *Томе Серафимовски*. Превод од француски Луан Старова. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Гурѓа, 2000, 65–66.
- Бурауи, Еди. *Симфонија на мирот (На Томе Серафимовски)*. Превод и препев Магда Апостолска и Ефтим Клетников. In: *Томе Серафимовски – Духовноста и преродбата, скулптури, цртежи* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005, 21–23.
- Бурнс, Мирослава. „Основоположниците на МАНУ“ од Томе Серафимовски ќе блеснат во Охрид : скулптури во Куќата на Уранија, *Слободен печат* [Скопје], бр. 238 (05.08.2014): 7.
- В., Б. „Дела на Томе Серафимовски во Музеј на Скопје.“ *Изложби. Вест* [Скопје], 25 септември 2003: 10.
- В., В. „'Пробив' на Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 11. 09. 1985: 10.
- В., М. „Скулптуре из срца.“ *Вечерње новости* [Београд], 12. 04. 1987: 16.
- В(асиќ)., П(авле). „Скулптуре Томислава Серафимовског-Серафима.“ *Политика* [Београд], 1. новембар 1975.
- В., Т. „'Портрети' Томе Серафимовског.“ *Политика* [Београд], 16. 04. 1987: 13.
- Васиќ, Павле. *Другите за уметникот*. In: *Серафимовски – Serafimovski* (Monograph). Скопје: ИРО Култура, ООЗТ Македонска култура, 1987, 28.
- Вачева, Мила. „Визита по соседски в 'Крида арт'.“ *Дума* [София], бр. 266, 6 ноември 1992: 7.
- Величковиќ, М. „Оригинален је задовољан.“ *Радио ТВ Ревуја*, Београд, 8. 05. (1987).
- Величковски, Владимир. „Редок ликовен настан.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6. 08. 1983: 6.
- Величковски, Владимир. „Портрети на преродбеници и современици.“ *Нова Македонија* [Скопје], 19. 07. 1986: 6.
- Величковски, Владимир. *Увод*. In: *Серафимовски – Serafimovski* (Monograph). Скопје: ИРО Култура, ООЗТ Македонска култура, 1987.
- Величковски, Владимир. *Томе Серафимовски (1935)*. In: *Современа македонска скулптура*. Скопје: Македонска книга, 1989, 28–29.
- Величковски, Владимир. „Серафимовски на Канарите.“ *Пулс*, Скопје, 05. 09. (1991): 4.
- Величковски, Владимир. „Скулптурата на отворен простор.“ *Нова Македонија* [Скопје], 30. 10. 1991: 14.
- Величковски, Владимир. „Историски теми и интимна пластика – Изложби на вајарот Томе

- Серафимовски во Софија и Лагос.“ *Современост*, Скопје, (1993): 1–2
- Величковски, Владимир. *Македонска карикатура* (Monograph). Скопје: Остен, 1994.
- Величковски, Владимир. *Томе Серафимовски*. In: *Томе Серафимовски* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 1997.
- Величковски, Владимир. *Портретот во македонската ликовна уметност на XX век*. Скопје: Македонска цивилизација, 1998, 14–18.
- Величковски, Владимир. *Портретните определби на Томе Серафимовски*. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 71–74.
- Вл., М. „Бронзани портрет Ђуре Јакшиќа“. *Вечерње новости* [Београд], 3. 04. 1987: 16.
- Вл., М. „Портрети‘ Серафимовског.“ *Вечерње новости* [Београд], 6. 04. 1987: 19.
- Влајиќ, М. „Галерија за свој град.“ *Неделне новости*, Београд, 29. 07. (1979): 13.
- Влајиќ, М. „‘Серафим‘ изнад Сараја.“ *Вечерње новости* [Београд], 08. 08. 1983: 14.
- „Во ателјето на академскиот скулптор Томислав Серафимовски – Изложба на македонските преродбеници.“ *Вечер* [Скопје], 3 октомври 1973.
- „Во Карловац: Скулптура на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 27 јули 1985: 8.
- „Врв на творечка зрелост, Акад. Томе Серафимовски – 65 години живот, 45 години творештво.“ *Утрински весник* [Скопје], 19 октомври 2000: 15.
- Вълкова, Виолета. „Творчеството на скулптора Томе Серафимовски.“ Ввведна реч на откривањето на изложбата. Фестивален комплекс, Варна, 23 мај 1994 г.
- Г., А. „Скулптура на мирот на плоштадот ‘Слобода‘.“ *Време*, Скопје, 12–13 март (2005): 9.
- Г., В. „Скулптурата ‘Скопје ‘63‘ – симбол на тагата по загубениот град.“ *Утрински весник* [Скопје], 22 јули 2003: 19.
- Гарсијарамос, Фернандо. *Ознаката и означеното*. Превод од шпански Клеопатра Филипова де Падрон. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 25.
- Генчева, Галина. „Академик Серафимовски гостува в ‘Крида арт‘.“ *Демократија* [Софија], број 261 (837), 2 ноември 1992.
- Гилевски, П. „Благородната тема на преродбата.“ *Нова Македонија* [Скопје], 2 февруари 1974.
- Гилевски, Паскал. „Кон домашните извори.“ *Вечер* [Скопје], 26. 11. 1974.
- Гилевски, Паскал. *Толкување на уметноста*. In: *Пролегомена за македонската уметност*. Скопје: Македонска книга, 1978.
- Гилевски, Паскал. „Резултатите на повидок.“ *Вечер* [Скопје], 6. 12. 1982.
- Гилевски, Паскал. „Трајни портрети.“ *Вечер* [Скопје], 29 мај 1987: 11.
- Гилевски, Аполон. „Парк и споменик за духовни средби.“ *Утрински весник* [Скопје], 4–5. IX 1999 г.
- Гочевска, Ружица. „Легенда на македонското уметничко небо.“ *Македонско сонце*, Скопје, бр. 597, 9. 12. (2005): 54.
- Грозданов, Цветан. *Скулптури*. In: *Томе Serafimovski* (Mapa). Скопје: Мисла, 1995.
- Грозданов, Цветан. *Високо чувство за монументалност*. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 37–41.
- Грозданов, Цветан. *Вовед*. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000.
- Грозданов, Цветан. „Жив класик со еруптивна сила.“ Ввведна реч на промоцијата на монографијата *Томе Serafimovski*. Ликовен салон на МАНУ. Скопје, 19 октомври 2000.
- Грозданов, Цветан. „Изворната сила на фигурите – Томе Серафимовски исполни голема празнина.“ *Утрински весник* [Скопје], 19 октомври 2000: 15.
- Грозданов, Цветан. *Свети личности, христијански мисионери, поглавари и подвижници во скулпторското дело на академик Томе Серафимовски*. In: *Томе Серафимовски – Духовноста и преродбата, скулптури, цртежи* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005.
- Грозданов, Цветан. „Свети личности, христијански мисионери, поглавари и подвижници во

- скулпторското дело на академик Томе Серафимовски.“ *Современост* (Списание за литература, култура и уметност), бр. 3 (јули), Скопје (2006): 16–22.
- Грозданов, Цветан. *Томе Серафимовски – Споменици и спомен-обележја*. In: *Томе Серафимовски – Споменици и спомен-обележја*. (Monograph). Превод на српском Ненад Вујадиновиќ. Нови Сад: Матица српска, Огранак Српске академије наука и уметности, 2009, 27–41.
- Грозданов, Цветан. „Томе Серафимовски (1935)“. *Ликовната уметност на почвата на Македонија XX век*. Макропроект, книга 23. Раководител акад. Георги Старделов. Скопје : МАНУ 2009, 31–43.
- Грозданов, Цветан. „Томе Серафимовски(1935)“. *Ликовната уметност на почвата на Македонија, XX век*. Макропроект. Раководител акад. Георги Старделов. Скопје: МАНУ 2009, 31–43.
- Громбановски, Д. „Откриен споменикот на Мајка Тереза.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6 септември 1999 г.
- Д., В. „Шест нови книги за ликовна уметност.“ *Нова Македонија* [Скопје], 1. 10. 1997: 12.
- Д., С. „Доблесен син на својот народ.“ *Вечер* [Скопје], 9 мај 1995: 6.
- „Да се извлече духовното од материјата.“ *Денес*, Скопје, бр. 66, 14. 01. (1999): 56.
- Давидов, Динко. *Уводно слово*. In: *Томе Серафимовски – скулптури и цртежи* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002.
- Дамјановска, Љубица. „Скулптурата на Томе Серафимовски.“ Реч на промоцијата на монографијата „Томе Серафимовски“. Уметничка галерија, Скопје, 19. 05. 1987.
- Дандаров, Роберт. *Творештвото на Томе Серафимовски*. Изјава по повод изложбата во Z-Gallery 42, Њујорк. МРТВ, Скопје. Септември 1993.
- ДГД. „Македонскиот скулптор Томе Серафимовски в ‘Крида арт’.“ *Градът – Софија през седмицата*, бр. 19, 6–15 ноември (1992): 18–19.
- „Дела на Томе Серафимовски во Музеј на Скопје.“ *Вест* [Скопје], 25 септември 2003: 10.
- „Десет најбољих (НИН-ови критичари бирају).“ *Ликовна уметност*. *НИН* бр. 2.714, Београд, 2. јануари (2003): 40–41.
- Димитров, Димитар Г. *Поздрав към новата Република Македонија – Сокол пие вода от Вардаро*. „Орфей“, 3–4, Софија (1992): 42.
- Димов, Ивана. „Портретите на Томе Серафимовски.“ *Македонија денес* [Скопје], 25 септември 2003: 14.
- Димов, Ивана. „Скулпторски ракопис на учениците на Серафимовски. Во Македонската академија на науките и уметностите.“ *Македонија денес* [Скопје], 24 декември 2003: 12.
- Димова, Божидара: „Азгън Томе рисува фини жени.“ *Север–изток*, бр. 22, Русе, Варна, Шумен, 2–8 јуни (1994): 7.
- Долапчиев, Јанко. „Моят извор е човекът.“ *Стандарт* [Софија], 5 ноември 1992: 7.
- Ѓ., С. „Изложба на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 15 ноември 1983: 9.
- Ѓ., С. „Монографија за Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 2 април 1987: 10.
- Ѓ., С. „Промоција на монографија и изложба на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 19 мај 1987: 8.
- Ѓ., С. „Отворена изложбата на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 20 мај 1987: 10.
- Ѓ., С. „Годишна изложба на ДЛУМ.“ *Нова Македонија* [Скопје], 26 ноември 1987: 8.
- Ѓ., С. „Самостојна изложба на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6 март 1991: 10.
- Ѓ., С. „Самостојна изложба на скулпторот Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6 март 1992: 9.
- Ѓ., С. „Племенита идеја за афирмација на уметноста.“ *Нова Македонија* [Скопје], бр. 177, 1

јули 1992: 9.

- Ѓ., С.: „Монографијата на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 2 јуни 1993: 12.
- Ѓ., С. „Отворена изложба на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 4 јуни 1993: 10.
- Ѓ., С. „Приказна во излеаната бронза – Промовирана мапата на Томе Серафимовски – Скулптури.“ *Нова Македонија* [Скопје], 27 април 1995: 14.
- Ѓ., С. „Скулптури и цртежи од Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 17 мај 1995: 13.
- Ѓ., С. „Импонзантен скулпторски опус.“ *Нова Македонија* [Скопје], 18 мај 1995: 9.
- Ѓ., С. „Спомен-скулптура на Мајка Тереза од три метри.“ *Нова Македонија* [Скопје], 24 декември 1997: 15.
- Ѓуровска, С. „Лирскиот спокој на бронзените жени.“ *Нова Македонија* [Скопје], бр. 322, 3 мај 1995: 11.
- Ѓуровска, С. „Миг на вечноста.“ *Нова Македонија* [Скопје], бр. 322, 3 мај 1995: 11.
- Ѓуровска, С. „Изложба на академик Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], бр. 478, 20 мај 1998: 11.
- Ѓуровска, С. „Доволно причини за многу задоволства.“ *Нова Македонија* [Скопје], 22 мај 1998: 11.
- Ѓуровска, С. „Вечерва во МАНУ: Промоција на монографијата *Томе Серафимовски*.“ *Нова Македонија* [Скопје], 19 октомври 2000: 11.
- Ѓуровска, Софија. „Горчливите чаши на недоразбирањето.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6 јули 1987: 7.
- Ѓуровска, Софија. „Странец на Канарите.“ *Нова Македонија* [Скопје], 16 февруари 1991: 18.
- Ѓуровска, Софија. „Благодарен сум му на социјализмот.“ *Пулс*, Скопје, бр. 62, 26 март (1992): 26–27.
- Ѓуровска, Софија. „Совршено свежо и актуелно. Јубилеи: 30 години ликовна уметност во МАНУ.“ *Нова Македонија* [Скопје], 12 ноември 1997: 12.
- Ѓурчиновски, М. „Градски музеј со постојана уметничка галерија.“ *Нова Македонија* [Скопје], 27 септември 1969: 10.
- Ђ., М. „Верност фигурацији.“ *Политика* [Београд], 24. мај 2002: 19.
- Ђорђевиќ, М. „Фиксирање историје.“ *Политика* [Београд], 13. јун 2002: 10.
- Ђорђевиќ, М. „Посвета писмености (Дело Томета Сетафимовског у парку који носи име твораца словенског писма).“ *Политика* [Београд], бр. 33.247, 31. мај 2006: 17.
- „Една анимална фасцинантност во Градската куќа.“ (*Нирнбергер цајтунг*, Германија), *World Press ИЗБОР*, Скопје, бр. 83, 1–15 август (1997): 44–45.
- Емин, Ерџан. „Величествен јубилеј во МАНУ (70 години од раѓањето и 50 години творештво на академик Томе Серафимовски).“ *Zaman*, Скопје, 7–13 декември (2005): 3.
- Емин, Илхами. „Слово за академик Томе Серафимовски.“ *Zaman*, Скопје, 11–17 август (2004): 9.
- Емин, Рифат. „Автор на првиот портрет на Ататурк во Македонија.“ *Zaman* (списание на македонски и на турски јазик), бр. 347, Скопје, 5–11, март (2003): 1, 14.
- Ефтимов, Дијан: *Творчеството на Томе Серафимовски*. Изјавление за МРТВ, по повод откривање на изложбата *Томе Серафимовски – Скулптури и рисунки*. Шумен, април, 1994.
- Ефтовски, Г. „Еден ама вреден.“ *Вечер* [Скопје], 28, 29 и 30 ноември 1970.
- Живковиќ, Станислав. „Равнотежа локалног и универзалног.“ *Политика* [Београд], 22. јун 2002: V.
- Живковиќ, Станислав. *Скулптуре Томета Серафимовског*, in: *Томе Серафимовски – скулптуре и цртежи* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002.
- Живковиќ, Станислав. *Томе Серафимовски / Tome Serafimovski*. In: *Академици XXI века –*

сликари и вајари – САНУ / ЦАНУ. Превод на англиски Моника Мариновиќ, Ксенија Тодоровиќ, Оливера Валешински. Превод на француски Лидија Ђуровиќ, Александра Тадиќ, Доњон Паскал. Београд: Радионица душе / Workshop of the Soul, 2005, 124–133.

Живковиќ, Станислав. *Томе Серафимовски – Споменици и спомен-обележја*. Рецензија за монографију. Архив Матице српске, Нови Сад, јуни 2009.

Живковиќ, Станислав. „Скулптуре Томета Серафимовског.“ Поводом изложбе у Галерији Огранка САНУ у Новом Саду. Архив САНУ, Београд, октобра 2009.

Живковиќ, Станислав. „Скулптуре Томета Серафимовског“. *Анали Огранка САНУ у Новом Саду*. бр. 5 – за годину 2009 (2010): 103–104.

За., М. „50 години творештво на Томе Серафимовски.“ *Вест* [Скопје], 30 ноември 2005: 21.

Захов, Бернд. „Идиличниот сон од Аркадија.“ Одглас. *Лик*, прилог во *Нова Македонија* [Скопје], 9 јули 1997: 14.

Захов, Бернд. *Идиличниот сон од Аркадија*. Превод од германски Барбара Утевска. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000: 49.

Зи-Зи. *Творештвото на Томе Серафимовски*. Изјава по повод изложбата во Z-Gallery 42, Њујорк. МРТВ, Скопје. Септември 1993.

И., В. „Скулптура на Кирил и Методиј од Томе Серафимовски во Белград (Летово во главниот град на СЦГ).“ *Дневник* [Скопје], 25 мај 2005: 19.

Ивановска, Весна. „На светот можеме да му понудиме само уметност (Академик Томе Серафимовски, скулптор).“ *Дневник* [Скопје], 14 декември 2005: 15.

„Изложба на портрети на академик Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 25 септември 2003: 9.

Извајани Балкан [Видео запис]. редителъ Иван Поповиќ; директор фотографије Владимир Јовановиќ; дизајнер звука Александар Зоричиќ. Београд: Радио-телевизија Србије–ТВБ. Документарен филм посветен на Томе Серафимовски (DVD: 1 час, 14 мин., 20 сек.), 2015.

Илин, Душица. *30 години – Изложба на скулпторот Томе Серафимовски во Белград*. Дежурен уредник. Белград. Снимил Синиша Радивојевиќ. ТВ Скопје. 7 април 1987.

„Иселенички календар: Десет колор-репродукции на портрети на преродбеници од Томе Серафимовски со текстови за нивниот живот и дело.“ Скопје: *Матица на иселениците од Македонија*, Скопје (1977).

Искиердо, Елисео. *Томе Серафимовски*. Превод од шпански Клеопатра Филипова де Падрон. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 27.

Ј.(овановски), Б.(ожидар). „Први сликар из Гостивара отворио изложбу.“ *Политика* [Београд], 7. јул 1956.

Ј., Н. „Берикетен конкурс.“ *Вечер* [Скопје], 6 февруари 1990: 12.

Ј., О. „Београд, увек.“ *Илустрована политика*, Београд, 1. VI (2002).

Ј., Ф. „Длетом – у прошлост.“ *Вечерње новости* [Београд], 14. 01. 1974: 11.

Јаневска, С.–„Композиција доведена до совршенство.“ *Кумановски весник* [Куманово], 3 октомври 2002: 6.

Јаневски, Славко. *Писмо без адреса (Кон Вруток или Охрид)*. In: *Серафимовски – Serafimovski* (Monograph). Скопје: Култура, ООЗТ Македонска култура, 1987: 32–39.

Јаневски, Славко. *Споменик*. In: *Serafimovski* (Monograph). Скопје: НИП Нова Македонија, 1993: 8.

Јаневски, Славко. „Приказната на една бронза.“ (Кон мапата на скулпторот Томе Серафимовски, „Мисла“, Скопје, 1995). По повод 60 години од раѓањето и 40 години творечка уметничка работа. *Пулс*, Скопје, 28 април (1995): 36.

Јаневски, Славко. *Приказната на една бронза*. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 43–44.

- Јаневски, Славко. *Споменик (Мом пријатељу Томету Серафимовском)*. Препев на српском Радомир Ивановиќ. In: *Томе Серафимовски* (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002, 39.
- Јаневски, Славко. *Корења*. In: *Славко Јаневски – Книжевно наследство*. Т. I. *Галерија универзум*. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски, 2005, 411.
- Јаневски, Славко. *Приказната на една бронза*. In: *Славко Јаневски – Книжевно наследство*. Т. I. *Галерија универзум*. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски, 2005, 408–410.
- Јаневски, Славко. *Споменик (На мојот пријател Томе Серафимовски)*. In: *Славко Јаневски – Книжевно наследство*. Т. I. *Галерија универзум*. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски, 2005, 412.
- Јаневски, Славко. *Споменик (На мојот пријател Томе Серафимовски)*. In: *Томе Серафимовски – Духовноста и преродбата, скулптури, цртежи* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005, 25.
- Јаневски, Славко *Томе Серафимовски – Писмо без адреса (Кон Вруток или Охрид)*. In: *Славко Јаневски – Книжевно наследство*. Т. I. *Галерија универзум*. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски, 2005, 404–407.
- Јаневски, Славко. *Споменик (Мом пријатељу Томету Серафимовском)*. Препев на српском Радомир Ивановиќ. In: *Томе Серафимовски – Споменици и спомен-обележја* (Monograph). Нови Сад: Матица српска, Огранак Српске академије наука и уметности, 2009, 11.
- Јанковиќ, Илија. „Поздравна реч.“ Поводом изложбе *Sculptures – Drawings by Tome Serafimovski – Visiting Yugoslavion Sculptor*. Национални музеј Нигерије. Лагос, 02/1992.
- Јарчевска, Ивана. „Томе Серафимовски – Назирање во интимата.“ *Актуел*, Скопје, бр. 133, 3 октомври (2003): 34–35.
- Јерути, Р. „Беседа за Серафимовски.“ По повод изложбата *Sculptures – Drawings by Tome Serafimovski – Visiting Yugoslavion Sculptor*. Национален музеј на Нигерија. Лагос, 02/1992.
- Јованоска, Анита. „Скулптури – уникати (Јубилејна изложба на академик Томе Серафимовски).“ *Вечер* [Скопје], 3 и 4 декември 2005: 16.
- Јовановска, Билјана. „Скулптура на Мајка Тереза ќе му биде подарена на Рим (Папата Бенедикт XVI утре во Ватикан ќе го прими авторот на делото, академик Томе Серафимовски).“ *Утрински весник* [Скопје], 2 септември 2008: 2.
- Јоциќ, Вида. *На колегата Серафимовски*. In: *Серафимовски – Serafimovski* (Monograph). Скопје: Култура, ООЗТ Македонска култура, 1987, 40.
- К., Б. „Гордост за сите скопјани.“ *Експрес* [Скопје], 6. IX 1999.
- К., В. „Откриен споменик на Кирил Пејчиновиќ-Тетоец.“ *Нова Македонија* [Скопје], мај 1974: 11.
- К., М. „Мапа на Томе Серафимовски.“ *Вечер* [Скопје], 18 јуни, 1998: 14.
- К., М. „Скулптури на Серафимовски во Нирнберг.“ *Вечер* [Скопје], 6. 06. 1997.
- К., М. „Едиција 'Ликовна уметност'.“ *Вечер* [Скопје], 1. 10. 1997: 13.
- Кадиевиќ, Ѓорѓе. „Историска парадигма“ (Изложба што поттикнува на размислување).“ Превод Лилјана Угриновска. *World Press ИЗБОР*, Скопје, бр. 202, 1–15 септември (2002): 37–39.
- Кадиевиќ, Ѓорѓе. „Историска парадигма“. Превод Лилјана Угриновска. *Утрински весник* [Скопје] 2 септември 2002: 21.
- Кадиевиќ, Ѓорѓе. „Историјска парадигма.“ *НИН* [Београд], 20. јун (2002): 43–44.
- Кадиевиќ, Ѓорѓе. „На свом путу“. *НИН* [Београд], 26. новембар (2009): 57.
- Калинов, Марин. „Размисли преди една изложба.“ *Шуменска заря* [Шумен] бр. 97, 30 мај 1994: 7.
- Касапинов, Славе. „Споменик за нобеловката.“ *Македонија*. Илустрирана ревија за иселениците, Скопје, 15 септември (1999): 19.
- Кипроски, Киро. „Академикот Серафимовски излагаше во Нови Сад.“ *Утрински весник*

- [Скопје], 19 октомври 2009.
- Клетников, Ефтим. „Скулптурите на Томе Серафимовски или траги на паметењето.“ *Жена*, Скопје, бр. 506, септември (1993): 16.
- „Клуб 'Новости' : Помоћ.“ *Вечерње новости* [Београд], 23. октобар 1975: 19.
- Кондовски, Димитар. „Беседа за Томе Серафимовски.“ Реч на отворањето на изложбата *Томе Серафимовски – Скулптури и цртежи*. Ликовен салон, МАНУ. Манускрипт. Скопје, 17. 05. 1993.
- Костов, Костадин. „Галерија 'Крида арт' представия македонски творец.“ *Граничар* [Софија], бр. 22, 6 ноември 1992: 7.
- Костов, Стефан. „... И белега на собственото поднебие.“ *Неделен стандарт*, Софија, бр. 676, 31 јули (94): 12.
- „Костовски го изненади принцот Чарлс.“ *Вечер* [Скопје], 14 и 15. 11. 1998: 4.
- Коџоман, Вангел, Ташко Георгиевски. *Реферат*. За изборот на Томе Серафимовски за дописен член на Македонската академија на науките и уметностите. МАНУ, Скопје, 29. 03. 1988.
- Краљ, Аријана. Изјава по повод *Томе Serafimovski – retrospektivna izložba skulptura i crteža*. Големото враќање во Загреб, 17. 4 – 11. 5. 2008. Zagreb: Gliptoteka HAZU, Скопје: MPTB, 2008. CD-ROM.
- Ксуригвера, Жерар. „Постојано освојување на реалното.“ Превод од француски Луан Старова. *Нова Македонија* [Скопје], 2. 09. 1998: 13.
- Ксуригвера, Жерар. „Томе Серафимовски – на пат кон човечноста (Демере е шато – Франција).“ Превод од француски Луан Старова. *World press ИЗБОР*, бр. 109, Скопје, 1–15 септември (1998): 57–58.
- Ксуригвера, Жерар. *Томе Серафимовски*. Превод од француски Луан Старова. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000: 57–58.
- Куз., Р. „Ликовна манифестација посветена на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 3 април 1987: 11.
- Куз., Р. „Изложба на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 7 април 1987: 10.
- Куз., Р. „Портретот – прозорец на личноста.“ *Нова Македонија* [Скопје], 8 април 1987: 10.
- Кузмановски, Р. „Отворена изложба на Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 25. 10. 1975: 10.
- Кузмановски, Р. „Творештвото на Серафимовски.“ Извештај од Белград за емисијата *Настан*. Радио-Охрид. 9 април 1987.
- „Културни живот: Скулптуре Серафимовског у Галерији Дома ЈНА.“ *Борба* [Београд], 23. октобар 1975: 9.
- Л., З. „Монументално творештво.“ *Вечер* [Скопје], 2 јуни 1993: 15.
- Л., З. „Совршените облици на бронзата.“ *Вечер* [Скопје], 27 мај 1995: 9.
- Л., Н. „Библиографија на академик Томе Серафимовски (издание на МАНУ и Фондацијата *Трифун Костовски*).“ *Утрински весник* [Скопје], 8 ноември 2005: 27.
- Лазаревска, В. „Преродба, револуција, човек.“ *Екран*, бр. 786, Скопје, 6 декември (1985): 2, 12.
- Лазова, Милева. „Предодреден да биде скулптор (Монографија за големиот уметник Томе Серафимовски).“ *Македонско сонце*, Скопје, бр. 503, 20 февруари (2004): 36–38.
- Левчев, Љубомир. *Творештвото на Томе Серафимовски*. Изјава по повод изложбата во Z-Gallery 42, Њујорк. МРТВ, Скопје. Септември 1993.
- Левчев, Љубомир. *Скулпторот Томе Серафимовски*. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 35–36.
- „Лик-галерија: Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], бр. 157, 19. 02. 1992: 11.
- Лужина, Јелена. „Спомениците на Серафимовски.“ *Форум*. Скопје, бр. 212, 06. 11. (2009): 63.
- М., Л. „Скулптури на Серафимовски во Охрид.“ *Нова Македонија* [Скопје], 10 јули 1981: 7.

- М., М. „Портрети на Тито во бронза.“ *Нова Македонија* [Скопје], 20 јуни 1978: 17.
- М., С. Ћ. „Цртежи и скулптуре – Изложба Томета Серафимовског у Галерији САНУ.“ *Глас јавности*, Београд, 24. мај (2002): 19.
- Ма., В. „Откриен бронзениот споменик на Мајка Тереза.“ *Вечер* [Скопје], 6 септември 1999 г.
- Мазова, Лилјана. „Скулптури во космичката галаксија на постоењето (Академик Томе Серафимовски – 50 години творештво).“ *Macedonian in Europe*, бр. 1, Скопје, декември (2005): 15.
- Малешевски, Н. и М. МАНЕВСКИ. „Отворена изложбата 'Преродба'.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6 мај 1974.
- Мандић, Д. „Великани у бронзи и гоблену.“ *Политика експрес* [Београд], 29. јули 1975: 8.
- Мандић, Драган. „Фото-робот за скулптуру.“ *Експрес – Неделна ревија*, Београд, 24. јули (1976).
- Маневски, Н. „Баштина као обавеза.“ *Вечерње новости* [Београд], 3. август 1989: 18.
- Мардешкиќ, Борис. *Творештвото на Томе Серафимовски*. Изјава по повод изложбата во Z-Gallery 42, Њујорк. МРТВ, Скопје. Септември 1993.
- Матевски, Матеја. „Реч по повод пристапната изложба во МАНУ.“ Ликовен салон. Македонска академија на науките и уметностите. Скопје, 26 април 1989.
- Медаковиќ, Дејан. „Исконско трајање (Пред спомеником св. Ѓирила и Методија у Београду).“ *Политика* [Београд], 9. јун 2006.
- Медаковиќ, Дејан. „Понирање во безграничните простори на духот на Томе Серафимовски.“ Превод на македонски Лилјана Угриновска. *Утрински весник* [Скопје], бр. 2160, 18 август 2006: 14.
- Медаковиќ, Дејан. „Корени исконског трајања (Пред спомеником светих Ѓирила и Методија у Београду).“ *Задужбина* (Лист Вукове задужбине) бр. 77, Београд, децембар (2006): 3.
- Медаковиќ, Дејан. *Пред спомеником св. Ѓирила и Методија у Београду*. In: *Томе Серафимовски – Споменици и спомен-обележја* (Monograph). Нови Сад: Матица српска, Огранак Српске академије наука и уметности, 2009, 15.
- Медаковиќ, Дејан. *Понирање у неомеѓене просторе духа Томета Серафимовског*. In: *Томе Серафимовски – Споменици и спомен-обележја* (Monograph). Нови Сад: Матица српска, Огранак Српске академије наука и уметности, 2009, 19–21.
- Мередит, Вилием. *Творештвото на Томе Серафимовски*. Изјава по повод изложбата во Z-Gallery 42, Њујорк. МРТВ, Скопје. Септември 1993.
- Микиќ, Марта: „Поздравна реч.“ На свеченом отварању изложбе *Савремени портрет* Томета Серафимовског. Галерија „Зорин-дом“, Карловац, 27. 11. 1987.
- Миладиновиќ, Љупчо: „Скромно уметнички.“ *Вечер* [Скопје], 9. 12. 1970: 16.
- Миланова, В. „Споменикот на Мајка Тереза – подарок за Скопје.“ *Македонија денес* [Скопје], 30 јуни 1999 г.
- Миланова, В. „Откриена скулптурата на Мајка Тереза.“ *Македонија денес* [Скопје], 6 септември 1999 г.
- Митева, Мариа. „Македонски ваятел излага в 'Средец'.“ *Сега* [Софија], 6 октомври 2011 : 15.
- Митревска, Невенка. „Долг кон минатото.“ *Нова Македонија* [Скопје], 16 јануари 1974.
- Митревски, П. „Нова галерија у Охриду.“ *Политика* [Београд], 31. јул 1981: 14.
- Митриќ, Небојша. *Човеколико стебло*. Препев од српскохрватски Томе Саздов. In: *Серафимовски – Serafimovski* (Monograph). Скопје: Култура, ООЗТ Македонска култура, Скопје, 1987: 42.
- Митриќ, Небојша. *Човеколико стебло*. Препев од српскохрватски Томе Саздов. In: *Serafimovski* (Monograph). Скопје: Нова Македонија, 1993: 9.
- Митриќ, Небојша. *Човеколико стебло*. Препев од српскохрватски Томе Саздов. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 19–20.
- Митриќ, Небојша. „Човеколико стабло – запис.“ *Политика* [Београд], 22. јул 1989: 13.
- Митриќ, Небојша. *Човеколико стабло*. (Мом колеги Томету Серафимовском). In: *Томе*

- Серафимовски (Monograph). Београд: Српска академија наука и уметности, 2002, 41–42.
- Митриќ, Небојша. *Човеколико стебло (На мојот колега Томе Серафимовски)*. Препев од српскохрватски Томе Саздов. In: *Томе Серафимовски – Духовноста и преродбата, скулптури, цртежи* (Monograph). Куманово: Македонска ризница, 2005: 19–20.
- Момировски, Томе. „На изворима традиције.“ *Борба* [Београд], 20. 02. 1974.
- Момировски, Томе. „Уметност на постојана, објективна и материјална реалност.“ *Културен живот*, Скопје (1976): 1–2.
- Момировски, Томе: *Идеи и творештво*. In: *Бои и облици*. Скопје: Наша книга, 1984, 373–378.
- Момировски, Томе. *Уметност на постојана, објективна и материјална реалност* (извадок). In: *Серафимовски – Serafimovski* (Monograph). Скопје: ИРО Култура, ООЗТ Македонска култура, 1987: 30.
- „Моќен скулптор на нашето време – МАНУ: Ретроспективна изложба на акад. Томе Серафимовски.“ *Утрински весник* [Скопје], 6 октомври 2000: 15.
- Мухиќ, Ферид. „Азган ангел.“ *Нова Македонија* [Скопје], среда, 21. 10. 1998: 18.
- Мухиќ, Ферид. *Азган ангел*. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 59–64.
- Мухиќ, Ферид. *Феноменот Серафимовски или За портретот*. In: *Томе Серафимовски – Портрети/ Томе Serafimovski – Portraits* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2003.
- „На карловачкиот Конкурс за спомен-биста на Карделџ; Првата награда за Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], февруари 1981.
- „Наскоро во фоајето на Вардар-филм, биста на Милтон Манак.“ *Нова Македонија* [Скопје], 18 мај 1977.
- Н., Б. „Обединет Балкан во творештвото на Серафимовски.“ *Вест* [Скопје], 29.10. 2010.
- Неделковска, Маја. „Прличко оживува низ прстите на Серафимовски.“ *Шпиц* [Скопје], 28.11.2006: 13.
- Неловски, Илија. „Томе Серафимовски и неговите св. Кирил и св. Методиј.“ По повод откривањето на споменикот „Светите браќа Кирил и Методиј“. Охрид, 12. 07. 1989.
- Ненкова, Росица. „Изложба на акад. Томе Серафимовски.“ *Нов ден*, бр. 44, Софија, 5–12 ноември (1992): 3.
- Николовски, Антоние. *Томислав Серафимовски-Серафим, академски скулптор*. Рецензија за монографија. Скопје: Книгоиздателство Култура, 19. 06. 1986.
- Новаковиќ, Наталија. „Сè започнува и сè завршува со скулптурата.“ *Вест* [Скопје], *Вест екстра*, 20 јуни 2003: 4.
- Оровчанец-Спирова, Е. „’Паноптикум македоникум’ – животната тема на Серафимовски.“ *Вест* [Скопје], 7–8 октомври 2000.
- П., Д. „Споменик на браќата Кирил и Методиј.“ *Нова Македонија* [Скопје], 25 ноември 1989: 14.
- П., Д. Д. „Чаробњак моделирања.“ *Новости* [Београд], 25. мај 2002: 15.
- П., И. „Анимална фасцинантност во Градската куќа.“ Одгласи. *Лик, Нова Македонија* [Скопје], 9 јули 1997: 14.
- П., М. „Јубилејно претставување на Томе Серафимовски.“ *Вечер* [Скопје], 17 мај 1995: 11.
- П., М. „’Портрети’ на Томе Серафимовски.“ *Вечер* [Скопје], 25 септември 2003.
- П., Н. „Писателите ќе подарат скулптура на браќата Миладиновци во Ѓаково.“ *Утрински весник* [Скопје], 19. 06. 2001: 17.
- П., О. „Изложба и споменик за Мајка Тереза.“ *Дневник* [Скопје], 3. IX 1999.
- Павловски, Виктор. „Академик Томе Серафимовски – Срце ме боли, младите колеги го губат времето.“ *VIP GALA*, Скопје, бр. 48, 22 јануари (2003): 14–16.
- Падрон, Хусто Хорхе. „Теми од човековото време.“ *Нова Македонија*, [Скопје], бр. 15927, 29 мај 1991: 15.

- Падрон, Хусто Хорхе. *Вајарското творештво на Томе Серафимовски*. Превод од шпански Клеопатра Филипова де Падрон. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 29–31.
- Пантиќ, Мирослав. „Цветник на најдобрите творби на мајсторот. Реч на отворањето на изложбата: Томе Серафимовски – скулптури и цртежи.“ Превод од српски Лилјана Угриновска. САНУ, Белград, петок, 24 маја 2002. *Утрински весник* [Скопје], 2 септември 2002: 21.
- Панчева, Галина. „Диалог с миналото.“ *Ранно утро* [Софија], бр. 206, 30. 10. 1992: 2.
- Панчевска, Соња. „Одговорност кон минатото.“ *Вечер* [Скопје], 6 февруари 1974.
- Парлиќ-Баришиќ, Слободанка. *Томислав Серафимовски*. Радио-Скопје, I програма, февруари 1974.
- Пауновски, Љубен. „Скулпторски опус во мисија. Томе Серафимовски, 50 години творештво, МАНУ, Скопје.“ *Вечер* [Скопје], бр. 13073, 17. 12. 2005.
- Пауновски, Љубен. „Свети Климент – Духовен светилник на Охридското Езеро.“ *Вечер* [Скопје], бр. 13287, 1 септември 2006: 18.
- Петковски, Борис. *Смртно ранет град – Поезија, проза, ликовни прилози*. Скопје: НИП Нова Македонија – Заедница за издавачка дејност, 1968: 111.
- Петковски, Борис. „Одразот на скопскиот земјотрес во делата на ликовните уметници.“ *Разгледи*, Скопје, XIII, 6 (1971): 584.
- Петковски, Борис. „Здивот на Медитеранот.“ *Нова Македонија* [Скопје], 23 јуни 1993: 14.
- Петковски, Борис. „Поетична имагинација.“ *Нова Македонија* [Скопје], 22 октомври 1997: 13.
- Петковски, Борис. *Здивот на Медитеранот*. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 33–34.
- Петковски, Борис. „Уметничка меморија на македонската историја.“ *Утрински весник* [Скопје], 28 октомври 2003: 19.
- Петреска, Емилија. „Македонски мисионер на културата.“ *Македонија*, Скопје, април (2009): 16–18.
- Пехливанов, Илия. „Книга върху пресечен дъб.“ *Аз Буки*, брой 47, Софија, 25 ноември – 1 декември (1992): 15.
- Пламенов, Светлин. „Славянството е разединено днес.“ *Шуменска заря*, бр. 87, 12 мај (1994): 2.
- „Планови.“ *Нова Македонија* [Скопје], 23. 10. 1974.
- Поленаковиќ, Харалампие. Пригодна реч на свеченото отворање на изложбата „Македонска преродба“ на Томе Серафимовски. Галерија на Домот на ЈНА, Белград, 23 октомври 1975.
- Поленаковиќ, Харалампие. Пригодна реч на поставувањето на темелите на Галерија-ателје „Серафим“. Варош, Охрид, 17 март 1979.
- „Половина век импресивно творештво на академик Томе Серафимовски“ („Духовноста и преродбата“ во МАНУ). *Дневник* [Скопје], 1 декември 2005: 14.
- Попов, Чедомир. „Руке.“ Реч на промоцији књиге *Томе Серафимовски, Споменици и спомен-обележја*, изговорена 16. октобра 2009. године. Матица српска, Нови Сад, 2009.
- Попов, Чедомир. „Раце.“ Реч на промоцијата на монографијата *Томе Серафимовски, Споменици и спомен-обележја*, изговорена на 16 октомври 2009 година. Македонска нација, Скопје. 2 декември 2009. <<http://www.mn.mk/kultura/863-Race>>
- Поповски, Анте. „Песната на создавањето и пресоздавањето...“ *Lettre internationale*, бр. 9, Скопје (1997).
- Поповски, Анте. *Песната на создавањето и пресоздавањето...* In: *Tome Serafimovski* (Марра). Скопје: Ѓурѓа, мај 1998.
- Поповски, Анте. „Облик на историско паметење.“ *Утрински весник* [Скопје], 19 октомври 2000: 15.
- Поповски, Анте. *Облиците љубат во свои раце да го нишаат просторот како бебе*. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 77–80.

- Поповски, Анте. *Песната на создавањето и на пресоздавањето...* In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 51–56.
- Поповски, Анте. Пригодна беседа. По повод откривањето на споменикот на Милтон Манак, дело на Томе Серафимовски. Битола, 2002.
- Поповски, Коста. „Изложба.“ *Вечер* [Скопје], 21. 06. 1978: 22.
- Поповски, Коста. „Средба.“ *Вечер* [Скопје], 31. 08. 1978: 22.
- „Портретите како оживотворување на денешна Македонија – Идилниот сон од Аркадија („Нирнбергер нахрихтен“, Германија).“ *World Press ИЗБОР*, бр. 83, Скопје 1–15 август (1997): 42–43.
- Р., Г. „Илустрации од Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6. 11. 1990: 8.
- Ризаов, Ерол. „Уметникот замина, останаа паметниците“. *Утрински весник* [Скопје], бр. 5025, 07.03.2016: 5.
- „Репортер: Томе Серафимовски показва свои картини в Америка.“ *Дума* [София], бр. 199, 27 август 1993: 2.
- С., А. М. „Серафимовски со изложба одбележува два јубилеја.“ *Македонија денес* [Скопје], 30 ноември 2005: 11.
- С., В. „Нерешки мајстори‘ за Корубин и Серафимовски.“ *Вечер* [Скопје], 26. 11. 1987: 15.
- С., В. „Изложба на скулптурите на Кирил и Методиј.“ *Вечер* [Скопје], 21. 02. 1989: 15.
- С., В. „Серафимовски на Канарите и Тенерифе.“ *Вечер* [Скопје], 14. 02. 1991: 11.
- С., В. „Ретка и возбудлива книга – Промоција на колор-монографијата ‘Томе Серафимовски‘.“ *Македонија денес* [Скопје], 19 октомври 2000: 22.
- С., Г. „Појави – Споменици.“ *Утрински весник* [Скопје], 15. IX 1999.
- С., Г. Д. „Монографија за скулпторот Серафимовски.“ *Вечер* [Скопје], 19 октомври 2000.
- С., Д. „Порака на гулабите од Серафимовски – Води љубов, а не војна.“ *Вест* [Скопје], 22 март 2005: 21.
- С., Е. О. „Томе Серафимовски ќе прави монументална скулптура на Јустинијан.“ *Вест* [Скопје], 13 февруари 2002: 11.
- С., Ж. „Ќе се гради и споменик на Кирил Пејчиновиќ.“ *Нова Македонија* [Скопје], 2. 07. 1972: 12.
- С., И. „Откриена биста на Кирил Пејчиновиќ.“ *Нова Македонија* [Скопје], 25 мај 1988: 5.
- Саздова, В. „Не сум за скулптура во мигот.“ *Вечер* [Скопје], 19. 05. 1987: 12.
- Саздова, В. „Ќе има и споменик на Алберти.“ *Вечер* [Скопје], 8. 02. 1991: 7.
- Саздова, В. „Создавам за народот!“ *Вечер* [Скопје], 20. 02. 1991: 15.
- „Свечено отварање на скулптурата Мајка Тереза.“ *Македонија денес* [Скопје], 3. IX. 1999 г.
- Север, Александра М. „Вечен поклоник на духовното и преродбата.“ *Денес* [Скопје], бр. 401, 8 декември (2005): 46–50.
- „Серафимовски у Београду.“ *ТВ Новости* [Београд], 21. мај 1982: 10.
- Серафимовски, Томе. „Зошто вакво Балканско соѕвездие“. In: *Томе Серафимовски / Serafimovski – Балканско соѕвездие : Скулптури и цртежи / The Balkan Constellation : Sculptures and Drawings* (Monograph). Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите / Macedonian Academy of Sciences and Arts, 2010.
- Серафимовски, Томе. „Блажена Мајка од Калкута“. *Слободен печат* [Скопје], бр. 543, 14.08.2015: 10.
- Серафимовски, Томе. Стваралаштво и одјек времена : у спомен моме учителу академику Антуну Аугустинчићу. [превела Јелена Лужина]. In: *Даровани циклус скулптура и цртежа*. Подгорица : Црногорска академија и умјетности, 2014, 15-27. (преобјавен текст од 2007 г.)
- Серафимовски, Томе. Човек со извонредно чувство за консолидација на културата. In: *20 години Фондација Трифун Костовски при Македонската академија на науките и уметностите : за филантропството на семејството Костовски*. Скопје: МАНУ, 2018:

215–219.

- Скоти, Џакомо. „Запис од Риека: Скулптор и поет во воена униформа.“ *Нова Македонија* [Скопје], 15 август 1965: 7.
- Скоти, Џакомо. *Запис од Риека – Скулптор и поет во воена униформа* (извадок). In: *Серафимовски – Serafimovski* (Monograph). Скопје: Култура, ООЗТ Македонска култура, 1987: 30.
- „Скулптуре Серафимовског у Галерији Дома ЈНА.“ *Вечерње новости* [Београд], 3. 11. 1975.
- „Скулптуре Томислава Серафимовског – У Галерији Дома ЈНА.“ *Борба* [Београд], 3. 11. 1975.
- „Скулптури од академик Томе Серафимовски.“ Книжевно-ликовен салон „Ѓурѓа“. *Дневник* [Скопје], 1 октомври 1997: 8.
- „Скулптури – портрети од Томе Серафимовски.“ Музеј на Град Скопје. *Дневник* [Скопје], 25 септември 2003: 15.
- Смилевска, Надица. „Дијалог со вековите (Рецензија).“ *Дневник* [Скопје], 28 август 2006: 15.
- Смилевска, Надица. „Епска димензија на творечкиот опус (Рецензија).“ *Дневник* [Скопје], 21 декември 2005: 19.
- „Споменик на Кирил Пејчиновиќ-Тетоец.“ *Нова Македонија* [Скопје], 30 април, 1 и 2 мај 1972.
- Србиновиќ, Младен, Иван Антиќ, Никола Јанковиќ. *Реферат. О вајару Томету Серафимовском као кандидату за иностраног члана САНУ. Одељење ликовне и музичке уметности Српске академије наука и уметности*, април 2003.
- Ставрев, Драгољуб. „Реч на откривањето на споменикот 'Скопје '63'.“ По повод 40 години од катастрофалниот земјотрес. Скопје, 26 јули 2003 година.
- Станковиќ, Радмила. „Посвета писмености (Ћирило и Методије у Београду).“ *НИН*, Београд, бр. 2893, 8. 6. (2006): 44–46.
- Станковиќ, Радмила. „Видимо се код Климента (Охридско лето 2006).“ *НИН*, Београд, бр. 2903, 17. 8. (2006): 48–49.
- Старделов, Георги. „Уводно излагање“. На отворањето на изложбата Современ портрет на Томе Серафимовски. Галерија „Ѓурина куќа“, Скадарлија, Белград, април 1987.
- Старделов, Георги. *Песници у бронзи*. „Песник“, 11–12. (1987): 22.
- Старделов, Георги. „Реч на промоцијата на монографијата 'Серафимовски'.“ Ликовен салон, МАНУ, Скопје, мај 1993.
- Старделов, Георги. *Скулптури*. In: *Томе Serafimovski* (Mapra). Скопје: Мисла, Скопје, 1995.
- Старделов, Георги. „Женствено и божествено превирање.“ *Утрински весник* [Скопје], 19 октомври 2000: 15.
- Старделов, Георги. *Македонски Пантеон*. In: *Томе Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 45–48.
- Старделов, Георги. „Пригодна беседа.“ По повод откривањето на споменикот на Кочо Рацин од акад. Томе Серафимовски. Велес, 9 ноември 2001.
- Старделов, Георги. „Реч на отворањето на изложбата *Томе Серафимовски – скулптури и цртежи*.“ САНУ, Белград, 24. мај 2002. In: „Зрачење на убавината.“ *Пулс*, Скопје, 31. 05. (2002): 45–46.
- Старделов, Георги. „Восфала на мудроста и убавината.“ *Утрински весник* [Скопје], 18 февруари 2004: 10.
- Старделов, Георги. *Angelus Novus Macedonicus*. In: *Angelus Novus или Подготовка за лет*. Скопје: Култура, 2004, 6–7.
- Старделов, Георги. *Рацин и Серафимовски*. In: *Angelus Novus или Подготовка за лет*. Скопје: Култура, 2004, 331–334.
- Старделов, Георги. *Скулпторскиот Opus magnum на Томе Серафимовски*. In: *Angelus Novus или Подготовка за лет*. Скопје: Култура, 2004, 315–331.
- Старделов, Георги. *Ферид Мухиќ и Томе Серафимовски – Восфала на мудроста и убавината*. In: *Angelus Novus или Подготовка за лет*. Скопје: Култура, 2004, 335–341.
- Старделов, Георги. *Естетиката на Славко Јаневски*. In: *Славко Јаневски – Книжевно*

- наследство. Т. I. *Галерија универзум*. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски, 2005, XIV, LXIV–LXVI, LXXIV.
- Старделов, Георги. *Скулптурата како историска бронзена меморија*. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 9–13.
- Старделов, Георги. *Скулптурата, кјато историческа бронзова памет*. Превод от македонски език Йонка Георгиева. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 35–40.
- Старделов, Георги. *Скулптура – историческая бронзовая память*. Перевод с македонского на русский язык Ирена Алчевска и Таисия Попспирова. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 137–142.
- Старделов, Георги. *Скулптура као историјска бронзана меморија*. Превод са македонског Радомир Ивановић. In: *Томе Серафимовски – Биобиблиографија / Tome Serafimovski – Biobibliography*. Скопје / Skopje: Македонска академија на науките и уметностите, Фондација Трифун Костовски / Macedonian Academy of Sciences and Arts, Trifun Kostovski Foundation, 2005, 151–156.
- Старделов, Георги. *Галерија универзум*. In: *Ноќен градинар (Херменевтички студии)*. Скопје: Култура, 2006, 72–73.
- Старделов, Георги. „Рацин и Серафимовски.“ Реч изговорена на откривањето на спомен-бистата Кочо Рацин. Самобор, 28. 11. 2009.
- Старделов, Георги. „Скулпторско дело академика Томета Серафимовског.“ *Анали Огранка САНУ у Новом Саду*. бр. 5 – за годину 2009 (2010): 105–106.
- Старделов, Георги. „Балканското сосвездие на Томе Серафимовски.“ *Утрински весник* [Скопје], сабота, 06 ноември 2010.
- Старделов, Георги. *Слово за скулптурната уметност на Томе Серафимовски*. In: *Слова* (Ефемериди). Скопје: Макавеј, 2012, 66–68.
- Старделов, Георги. *Слово за Балканското сосвездие на Томе Серафимовски*. In: *Слова* (Ефемериди). Скопје: Макавеј, 2012, 222–224.
- Старова, Гзиме. „Нашата заедничка Мајка Тереза.“ *Дневник* [Скопје], 27 септември 2003: 19.
- Старова, Луан. „Бистата на Ежен Гилвик, дело на скулпторот Томе Серафимовски.“ По повод поставувањето на портретот на Ежен Гилвик. Палата „Маса“, Сојуз на француските писатели. Париз, 1. 12. 1998.
- Старова, Луан. *Придонесот на Томе Серафимовски кон париската школа*. In: *Tome Serafimovski* (Monograph). Скопје: Ѓурѓа, 2000, 67–69.
- Статив*: „Томе Серафимовски.“ *Орфей*, София, 2 (92): 120–121.
- Стефановић, Владимир. „Споменик ономе кога нема.“ *Политика* [Београд], 30. 04, 1. и 02. 05. 1987: 16.
- „Стваралаштво Томета Серафимовског.“ Фото Р. Хаџић. *Дневник* [Нови Сад], 16. 10. 2009.
- Стојановиќ, Д. „Споменик на Кочо Рацин во центарот на Велес.“ *Вест* [Скопје], 2 ноември 2001: 13.
- Стојковиќ, С. К. „Трагање за коренима.“ *Борба* [Београд], 24. мај 2002.
- Стојковиќ, Славо. „На својој земљи.“ *Експрес – Неделјна ревија* [Београд], 9. 11. (1975): 7.
- Стојковски, Велимир. „Промоторска реч за доделување на титулата почесен доктор на науки (Dostor honoris causa) на Универзитетот 'Св. Кирил и Методиј', во Скопје, на академик Томе Серафимовски.“ *Универзитетски весник*, Скопје, бр. 118, мај 2011: 8–10.
- Стојковски, Глигор. „Во ателјето на Алиција Пеналба.“ *Нова Македонија* [Скопје], 08. 06. 1995: 15.

Стојковски, Глигор. „Бронзена гозба.“ *Нова Македонија* [Скопје], 9. 06. 1995: 11.

Т., Б. „Изложба на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 30 октомври 1992: 9.

Т., Б. „Отворена изложба на Томе Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 31 октомври 1992: 9.

Т., Г. „Класична скулптура и традиција.“ *Пулс*, Скопје, бр. 602, 6. 09. (2002): 49–50.

Т., Г. „Филмски прапочеток – Откриен споменик на Милтон Манак, дело на вајарот Томе Серафимовски.“ *Пулс*, Скопје, бр. 606, 4. 10. (2002): 51–52.

Т., Г. „Филмски прапочеток.“ *Пулс*, Скопје, 4. 10. (2002): 51–52.

Т., Г. „Магијата на портретот.“ *Пулс*, Скопје, бр. 653, 3. 10. (2003): 47–48.

Т., Г. „Еден скулпторски ракопис.“ *Пулс*, Скопје, бр. 666, 9. 1. (2004): 50–51.

Т., Д. „Симфонија на мирот – Одбележана 62-годишнината од холокаустот.“ *Вечер* [Скопје], 12 и 13 март 2005: 5.

Т., И. „Револуција – најдража тема.“ *Вечерње новости* [Београд], 31. мај 1975: 12.

Т., Р. Р. „МАНУ со нови членови.“ *Вечер* [Скопје], 10 октомври 1988: 7.

Тасевска, Весна. „Дом за сите.“ *Македонско време*, Скопје, бр. 59, септември (1999).

„Тематска изложба на Томислав Серафимовски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 6 јануари 1974: 11.

Темелкова, Јулија. „Миладиновци во македонската уметност.“ *Стожер*, Скопје, мај–јуни (2001): 64–65.

Темелкова, Јулија. *Македонски импресионизам*. Скопје: Матица македонска, Скопје (2002): 217–220.

Теодосиевски, Златко. „Портрети со експресивен набој.“ *Нова Македонија* [Скопје], 30 мај 1987: 7.

Теодосиевски, Златко. „Беседа низ слободните форми.“ *Комунист* [Скопје], 2 јуни 1989: 13.

„Томе Серафимовски – Портрети.“ Изложба во Музеј на Град Скопје. *Утрински весник* [Скопје], 24 септември 2003: 17.

Томовски, Г. „Зрачење на убавината.“ *Пулс*, Скопје, 31. 05. (2002): 45–46.

Томовски, Горазд. „Трага во родниот град.“ *Пулс*, Скопје, 3. IX (1999).

Томовски, Горазд. „Балканот е духовна Европа.“ *Пулс*, Скопје, бр. 685, 25 август (2004): 24–27.

Томовски, Крум. *Томислав Серафимовски–Серафим, академски скулптор*. Рецензија за монографија. Скопје: Книгоиздателство Култура, 7. 07. 1986.

Томовски, Мирче. „На извору духовног (Када се материји удахне душа: Томе Серафимовски, вајар).“ *Политика* [Београд], 22. јануари 2006: 15.

Томовски, Мирче. „Споменикот на Св. Кирил и Методиј, го краси Белград.“ *Утрински весник* [Скопје], 15 јуни 2006: 16.

Тотев, Тотју. *Творештвото на Томе Серафимовски*. Изјава по повод откривањето на изложбата *Томе Серафимовски – Скулптури и рисунки*. Шумен. МРТВ, Скопје. Април 1994.

Тренчевски, Стојан. „Св. Климентовата светост / Великани на нашето време (32).“ *Нова Македонија* [Скопје], 26 и 27 август 2006: 9.

Трнавац, Радован-Миќа. Беседа за Серафимовски на изложбата во Z-Gallery 42. По повод промоцијата на монографијата *Serafimovski*. Њујорк, 09/1993.

Ќука, Марија. „Подарок за Скопје во пресрет на третиот милениум.“ *Утрински весник* [Скопје], 16 јули 1999.

Ќука, Марија. „Мајка Тереза пак со нас.“ *Утрински весник* [Скопје], 6. IX 1999.

Ќука, Марија. „Почит и љубов за големата хуманистка.“ *Утрински весник* [Скопје], 3–4. IX 1999.

Ќулавакова, Катица. „Мајка Тереза во Рим – Томе Серафимовски кај папата.“ *Форум*, Скопје, 29. 08. (2008): 48–49.

- „У Галерији Дома ЈНА у Београду; Скулптуре Томислава Серафимовског.“ *Политика експрес* [Београд], 25 октобар 1975.
- У(гриновска), Л(илјана). „Томе Серафимовски. (Текст за мапата посветена на творештвото на акад. Т. Серафимовски, издание на НИП Ѓурѓа).“ *Lettre internationale*, Скопје, 10, (1998).
- Угриновска, Лилјана. „Томе Серафимовски – Скулптури и цртежи“. Пригодна беседа на изложбата „Скулптури и цртежи“ во Галеријата на Градската куќа а по повод промоцијата на монографијата *Tome Serafimovski (Vladimir Veličkovski. Tome Serafimovski. Bildende Kunst 04, NIP „Đurđa“)*. Ehrenhalle, Nürnberg, 1997.
- Угриновска, Лилјана. „Македонски скулптор – светска слава“. Фелџон. Македонска нација, Скопје. 02. 12. 2009. <<http://www.mn.mk/makedonski-legendi/881-Akademik-Tome-Serafimovski>>
- Уневска, Сунчица. „Откриен споменик на Милтон Манак.“ *Утрински весник* [Скопје], 26 септември 2002: 18.
- Фидановски, Кочо. „Споменикот на архиепископот Доситеј (Ликовно-естетските и психофизичките содржини во скулпторските потфати на академик Томе Серафимовски).“ *Утрински весник* [Скопје], 25 февруари 2008: 18.
- Хартеј, Ричард. *Творештвото на Томе Серафимовски*. Изјава по повод изложбата во Z-Gallery 42, Њујорк. МРТВ, Скопје. Септември 1993.
- Христова-Јоциќ, Светлана. „Вечноста на создавањето.“ *Пулс*, Скопје, бр. 226, 19. 05. (1995): 7–9.
- Христова-Јоциќ, Светлана. „Свети созданија (На Томе Серафимовски-Серафим).“ Творечка лабораторија. *Современост* (Списание за литература, култура и уметност), Скопје, бр. 3 (јули), (2006): 15.
- Христова-Јоциќ, Светлана. „Свети създанија (На Томе Серафимовски-Серафим).“ Превод на стиховите – Катја Ерменикова, *Новият пулс*, Софија, година I, број 7 (127), 9–22 април (2007): 6.
- Ч., М. „Трагање за коренима – у Галерији САНУ, скулптуре и цртежи Томета Серафимовског.“ *Политика експрес* [Београд], 24. мај 2002.
- Ч., С.: „Откриена биста на генералот Апостолски.“ *Нова Македонија* [Скопје], 9 мај 1995: 2.
- Чилингирова, Нели. „Аз съм един атавистичен придатък към това славянство.“ *Славянски вестник*, Софија, бр. 1–2, јануари–февруари (1993): 2.
- Чулев, Петар. „Се ваја бронзениот лик на Трајковски (Со вештите раце на Серафимовски).“ *Дневник* [Скопје], 9 јули 2004: 1, 3.
- Ш., Т. „Томислав Серафимовски – претседател на ДЛУМ.“ *Вечер* [Скопје], бр. 7220, 8. 10. 1986: 2.
- Ш., Т. „Монографски труд за Серафимовски.“ *Вечер* [Скопје], 8. 04. 1987: 14.
- Шевић, Стеван. „Жила великог стабла.“ *Експрес – Недељна ревија*, Београд, 19. април (1987): 7.

Био-библиографијата ја подготви
Лилјана Угриновска

Дополнил и коригирал: Вангел Аџиовски
Библиотека на МАНУ, Скопје, 2016